

Genomförandeplan
för behandlingen i riksdagen
av EU-frågor och IPEX

ISSN 1651-6885
ISBN 978-91-85050-71-0
ISBN 91-85050-71-7
Riksdagstryckeriet, Stockholm, 2006

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	4
2	Genomförandegruppens uppdrag	5
3	Ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument	6
4	Samråd mellan regering och riksdag	8
5	Subsidiaritetskontroll i enlighet med gällande fördrag.....	14
6	EU-debatter i kammaren	16
7	IPEX	17
8	Utbildning i de nya arbetsformerna.....	19
9	Vissa övriga frågor.....	20
10	Organisatoriska och ekonomiska konsekvenser.....	22
11	Genomförandeplan.....	26
12	Det fortsatta arbetet.....	28
	Bilagor	30
	Bilaga 1: Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.....	31
	Bilaga 2: Genomförandegruppens sammansättning, m.m.	36
	Bilaga 3: Ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument – processchema	37
	Bilaga 3a: Checklista I – EU-dokument m.m.	39
	Bilaga 3b: Checklista II – källor till information.....	42
	Bilaga 3c: Checklista III – uppgifter att uppge/granska	43
	Bilaga 3d: Mall för utlåtande.....	46
	Bilaga 4: Samråd mellan regering och riksdag – processchema	55
	Bilaga 5: IPEX – förslag till handlingsplan	58
	Bilaga 6: Plan för utbildning i IPEX för utskottens och EU-nämndens kanslier.....	60
	Bilaga 7: IT-upphandling för stöd till IPEX	62
	Bilaga 8: Plan för utbildning i EG-rätt m.m. för riksdagsförvaltningen	66
	Bilaga 9: Underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007	68
	Bilaga 10: Prioriteringar för åren 2007 och 2008	74
	Bilaga 11: Prioriteringar för åren 2007 och 2008 – precisering.....	77

1 Bakgrund

Riksdagskommittén har haft i uppdrag att förutsättningslöst pröva formerna för riksdagens arbete med EU-frågor och föreslå de organisatoriska och författningsmässiga förändringar kommittén finner nödvändiga för att riksdagen skall kunna delta i EU-samarbetet på ett effektivt och ansvarsfullt sätt. Kommittén har haft att finna former för riksdagens behandling av och beslut om EU-samarbetets olika dimensioner. Som ett led i detta arbete har också ingått att pröva formerna för kontakterna med regeringen. Slutligen har det stått Riksdagskommittén fritt att pröva andra EU-frågor av vikt för riksdagsarbetets utveckling på sikt.

Utgångspunkten för arbetet har varit att EU-frågorna så långt möjligt skall integreras i det sedvanliga riksdagsarbetet, att alla ledamöter skall ha möjlighet att sätta sig in i och följa EU-frågorna, att tydliggöra riksdagens roll och stärka riksdagens inflytande i EU-samarbetet samt att EU-arbetet i riksdagen skall präglas av öppenhet med goda möjligheter till insyn för medborgarna.

Riksdagskommittén lade i december 2005 fram sina förslag i framställningen Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3). Riksdagen antog i juni 2006 de av Riksdagskommittén föreslagna riktlinjerna för riksdagens arbete med EU-frågor (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333). Dessa innebär att en ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument kommer att genomföras. Vidare innebär riktlinjerna förändringar i samrådet mellan regering och riksdag. Samrådet i EU-nämnden skall gälla enbart frågor som är föremål för beslut inför det stundande rådsmötet medan andra frågor avses bli behandlade i utskotten. Vidare betonas det önskvärda i att utskotten utnyttjar de möjligheter som står till buds att aktualisera subsidiaritetsfrågor, understryks behovet av debatter om EU-frågor i kammaren, betonas vikten av kontakter med andra parlament samt att kontakterna mellan ledamöter och de svenska Europaparlamentarikerna utvecklas.

De förändrade arbetsformerna medför ändringar i riksdagsordningen. I de delar dessa berör riksdagsordningens huvudbestämmelser är beslutet vilande och förutsätter ett nytt beslut efter riksdagsvalet 2006. Bestämmelserna finns intagna i *bilaga 1*. De nya riktlinjerna för arbetet med EU-frågor i riksdagen skall tillämpas fr.o.m. den tidpunkt då ändringarna i riksdagsordningen träder i kraft, vilket de föreslås göra den 1 januari 2007.

Samtidigt med förslagen till ändrade arbetsformer godkände riksdagen vad som i framställningen anförts om erforderliga resurser för att genomföra Riksdagskommitténs förslag. Framför allt handlar det om en förstärkning av resurserna på EU-området, i första hand inriktad på gemensamma funktioner inom beslutsprocessen.

2 Genomförandegruppens uppdrag

Uppdraget för genomförandegruppen för behandling av EU-frågor och IPEX har varit att utarbeta rutiner och rekommendationer i syfte att underlätta genomförandet av de av riksdagen beslutade riktlinjerna för arbetet med EU-frågor. Genomförandegruppens arbete bör enligt uppdraget utmynna i en genomförandeplan i vilken bör ingå förslag om rutiner, resurser, tekniska lösningar, informationsåtgärder och former för samverkan mellan förvaltningens olika delar.

I enlighet med uppdraget inriktades arbetet under våren 2006 i första hand på att planera vilka åtgärder som bör vidtas och att identifiera vilka resursfrågor som borde tas upp i samband med riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslaget för år 2007. Den 31 maj 2006 överlämnade genomförandegruppen också ett underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007, vilket genomförandegruppen återkommer till i avsnitt 10.

Under september månad höll genomförandegruppen informations- och samrådsmöten med vissa berörda grupper inom riksdagsförvaltningen (utskottens och EU-nämndens kanslichefer, föredragandena, assistenterna i utskotten och EU-nämnden samt utredarna inom utredningstjänsten). I november remitterades ett utkast till rapport till samtliga i dessa grupper. Genomförandegruppen vill framföra sitt tack till alla för det arbete som har lagts ned; inkomna synpunkter har i hög grad beaktats i denna slutliga version. Gruppen konstaterar att detta samrådsförfarande samtidigt har kommit att utgöra en process i sig såsom en inledning till den nya ordning för riksdagens arbete med EU-frågor som träder i kraft den 1 januari 2007.

Det går inte att på förhand förutse samtliga de frågeställningar som kan uppkomma med anledning av de nya arbetsformerna. Det kommer därför att finnas behov av att diskutera arbetsformer och erfarenheter också framöver. Genomförandegruppen föreslår därför att gruppen breddas och får utgöra ett forum för att diskutera bl.a. handläggningsfrågor. I den breddade genomförandegruppen bör ingå representanter för den förstärkta samordningsfunktion i kammarkansliet som genomförandegruppen föreslår (se avsnitt 10), för utskottskanslierna, EU-nämnden, utredningstjänsten och EU-upplysningen. Gruppen bör träffas regelbundet och ta upp sådana frågeställningar som uppkommer i samband med handläggningen av EU-ärenden enligt den nya ordningen.

Genomförandegruppen skulle enligt uppdraget ha avslutat sitt arbete innan riksmötet öppnade i oktober 2006. Mot bakgrund av att ändringarna i riksdagsordningens huvudbestämmelser tas upp till nytt beslut efter riksdagsvalet 2006 har tiden för genomförandegruppens uppdrag förlängts. Genomförandegruppen överlämnar härmed sin rapport till styrgruppen.

I *bilaga 2* finns en redogörelse för genomförandegruppens sammansättning och arbetets genomförande.

3 Ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument

Riksdagen

Genom riksdagens beslut införs en ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument. Syftet är att redan i ett tidigt skede av beslutsprocessen inom EU skapa debatt kring och förankra EU-frågorna i riksdagen.

Efter anmälan av talmannen skall kammaren remittera vissa EU-dokument till ansvarigt utskott (10 kap. 4 § riksdagsordningen). Någon motionsrätt kommer inte att föreligga. Utskottet skall granska dokumentet och därefter redovisa resultatet av sin granskning i ett utlåtande till kammaren. Behandlingen i kammaren, som kan inbegripa en debatt, avslutas med att kammaren lägger utlåtandet till handlingarna. Ett utlåtande föranleder inte någon riksdagsskrivelse (RS3 s. 43). Det skall vara möjligt för kammaren att votera mellan alternativa skrivningar i utlåtandet, men utlåtandet kan inte innehålla något förslag till tillkännagivande avseende regeringens agerande.

Ett kammarbeslut i anslutning till behandlingen av EU-dokumentet kommer inte att i någon rättslig mening binda regeringen eller riksdagen eller något av riksdagens organ (KU21 s. 29). Utlåtandet får betraktas som preliminära synpunkter av konstitutionellt oförbindande karaktär. Det kan dock ses som uttryck för rådande åsiktsförhållanden i riksdagen och därmed erbjuda en möjlighet för regeringen att stämma av om dess ståndpunkter är förankrade i riksdagen.

Samtliga grön- och vitböcker kommer att bli föremål för den nya ordningen. När det gäller övriga handlingar skall talmannen efter samråd med gruppledarna avgöra vilka dokument, vissa dock undantagna, som skall bli föremål för den nya ordningen.

Genomförandegruppen

Inledningsvis bör indelningen av behandlingen av EU-frågor i å ena sidan grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument och å andra sidan samråd mellan regering och riksdag kommenteras något.

Till grund för behandlingen av ett ärende i EU ligger alltid ett dokument. Det är vanligtvis antingen ett samrådsdokument (t.ex. grön- eller vitbok eller meddelande) eller ett förslag till rättsakt från kommissionen (t.ex. till förordning, direktiv eller beslut). Båda typerna av dokument ingår i serien KOM-dokument. I de fall medlemsstaterna har initiativrätt omfattas även dokument med sådana förslag av de nya rutinerna. Till riksdagen skall samtliga dokument översändas. Det förutsätts att berört utskott prövar varje dokument som inkommit till utskottet, oavsett om dokumentet remitterats av kammaren eller

ej. I förekommande fall bör – eller vid remittering skall – utskottet inleda en granskning av dokumentet. Som ett led i den granskningen kan utskottet påkalla överläggningar (saksamråd) med regeringen. Detta innebär alltså att både prövning av dokument (genom utlåtande eller på annat sätt) och samråd kan utföras som ett led i utskottets behandling av ett och samma ärende.

I *bilaga 3* beskriver genomförandegruppen den nu föreslagna ordningen schematiskt och kommenterar i förekommande fall de aktuella händelserna.

Här bör dock nämnas att de nu föreslagna arbetsformerna förutsätter att utskottskanslierna fortlöpande inte bara bevakar utan också planerar utskottets verksamhet med utgångspunkt i bl.a. EU-institutionernas planeringsdokument. En förteckning över sådana planeringsdokument bör föras, i vilken anges när de kan förväntas inkomma till riksdagen.

4 Samråd mellan regering och riksdag

Riksdagen

Genom riksdagens beslut införs i 10 kap. 1 § riksdagsordningen en hänvisning till regeringens generella informationsskyldighet enligt 10 kap. 6 § regeringsformen. Där stadgas att regeringen fortlöpande skall informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i EU.

Enligt 4 kap. 11 § riksdagsordningen har regeringen skyldighet att lämna upplysningar och avge yttrande i fråga om arbetet i EU då utskottet begär detta. Enligt dessa regler har utskotten – ibland genom arbetsgrupper – hittills fått information inför rådsmöten.

Genom de föreslagna ändringarna skall regeringen överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i EU som utskotten bestämmer (10 kap. 3 § riksdagsordningen). Syftet med ändringarna är att stärka utskottens roll i riksdagens arbete med EU-frågor (KU21 s. 30). Det nya samrådsinstitutet gäller således utöver regeringens generella informationsskyldighet. Samrådsinstitutet innebär att ett utskott kan fatta beslut om överläggning, dvs. saksamråd, i ett eller flera ärenden samtidigt som regeringen lämnar information i angränsande eller andra EU-frågor.

Det formella samrådet om regeringens position inför beslut i ministerrådet och givande av det slutliga förhandlingsmandatet skall alltså ske i EU-nämnden.

I praktiken innebär detta att samrådet i EU-nämnden enbart skall gälla de frågor som är föremål för beslut inför det stundande rådsmötet (10 kap. 6 § riksdagsordningen och KU21 s. 30). Andra frågor avses bli behandlade i utskotten. De svårigheter som kan uppstå när det gäller att dela upp ministerrådets dagordningar mellan utskott och EU-nämnden förutsätts lösas i praxis och genom att rutiner skapas som underlättar denna uppdelning.

Vid bristande överensstämmelse mellan ministerrådets dagordningar och utskottens beredningsområden skall EU-nämnden ges möjlighet att påkalla överläggningar med regeringen i utskotts ställe (10 kap. 6 § andra stycket riksdagsordningen och KU21 s. 30). Detsamma gäller exempelvis under en viss begränsad tid, t.ex. under sommaruppehållet i riksdagen.

När det gäller samrådet mellan regering och utskott förutsätts detta ske redan när frågorna behandlas i rådets arbetsgrupper och i Coreper. Den föreslagna nya bestämmelsen i riksdagsordningen innebär även en skyldighet för regeringen att överlägga med utskott i frågor rörande konferenser (KU21 s. 15). Härutöver bör utskotten känna ansvar för kommittologin och dess verksamhet (KU21 s. 30).

Resultatet från överläggningarna bör dokumenteras och redovisas i en bilaga till utskottets sammanträdesprotokoll eller i anteckning i protokollet. När det gäller verkningarna av vad ett utskott gett uttryck för vid överläggningarna framhålls att det endast är riksdagens kammare som kan uttala sig på riksdagens vägnar.

Det formella samrådet om regeringens position inför beslut i ministerrådet och givandet av det slutliga förhandlingsmandatet bör som i dag ske i EU-nämnden (RS3 s. 7). Här diskuteras det slutliga förhandlingsmandatet för rådsmötet och besluten kan avse exempelvis en politisk överenskommelse eller antagande av en rapport eller av riktlinjer. Frågor som ligger tidigare i processen och som inte är avsedda att bli föremål för beslut på rådsmötet bör inte behandlas i EU-nämnden. Fokus i nämnden kommer således att ligga på eventuella förhandlingsstrategiska överväganden eftersom sakspekterna behandlats i utskotten (KU21 s. 15). Vidare införs en uttrycklig bestämmelse i riksdagsordningen om skyldighet för regeringen att rådgöra med EU-nämnden inför möten i Europeiska rådet.

Genomförandegruppen

Den nya ordningen för samråd mellan regering och riksdag medför särskilda rutiner för arbetet. I *bilaga 4* beskriver genomförandegruppen schematiskt vilka åtgärder utskotten respektive EU-nämnden bör vidta i olika situationer. I det följande utvecklas huvuddragen närmare.

En utgångspunkt för riksdagens beslut är att stärka riksdagens inflytande i EU-samarbetet. Det förutsätts att riksdagen på ett tidigt stadium får insyn i vilka frågor som behandlas inom EU. Enligt genomförandegruppens mening bör det därför vara de inkommande dokumenten, och inte rådsdagordningarna, som skall ligga till grund för bedömningen av om utskottet skall begära ett samråd med regeringen. Rådsdagordningen kan i ett senare skede användas för att stämma av att samråd skett i samtliga för utskottet relevanta frågor.

Lika viktigt som att komma in tidigt i processen är det att utskotten löpande följer ärendena i såväl rådet som Europaparlamentet. Utskottskanslierna bör därför följa var i förhandlingsprocessen ett ärende befinner sig och bevakna rådsdagordningarna så att utskotten har möjlighet att begära samråd och framföra synpunkter också i slutfasen av förhandlingarna.

Regeringens skyldighet att fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i EU kvarstår. Härutöver skall regeringen således genom de föreslagna ändringarna överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i EU som utskotten bestämmer. Ansvarigt statsråd och/eller statssekreterare bör samråda med utskottet.

Resultatet från överläggningarna med utskotten bör dokumenteras och redovisas i en bilaga till utskottets sammanträdesprotokoll eller i anteckning i protokollet (KU21 s. 15). Genomförandegruppen föreslår att ledning tas i EU-nämndens praxis. Utskottets ordförande bör sålunda, i slutet av varje punkt som är föremål för samrådet, sammanfatta om regeringen har utskottets stöd eller inte i en viss fråga, vilket antecknas i protokollet. Har majoriteten en annan uppfattning än regeringen bör denna uppfattning redovisas, liksom en minoritets hållning som tas in i en avvikande mening till protokollet. En förutsättning bör vara att utskottet fått ett utförligt skriftligt underlag, t.ex. en

faktapromemoria, från regeringen av vilket framgår regeringens ståndpunkt i de aktuella frågorna.

En protokollsanteckning kan ha följande innehåll.

Statsrådet, åtföljd av statssekreteraren, departementsrådet osv., samtliga från departementet, informerar och samråder om

Ämnen:

...
...
...

Ordföranden konstaterar att det finns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna.

Ytterligare exempel:

Statsrådet, åtföljd av ..., samtliga från Justitiedepartementet, informerade och samrådde om:

1. Hantering av migrationsströmmar

Meddelande från kommissionen om en strategisk plan för laglig migration 5052/06 MIGR 1 SOC 1 ECOFIN 1 + ADD 1

Meddelande från kommissionen om en gemensam politik om olaglig invandring

PM Ju2006/443/EU punkt 5

Ordföranden konstaterade såvitt gällde en strategisk plan för invandring att det fanns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna men ansåg beträffande den gemensamma politiken om olaglig invandring att regeringen borde verka för att kommissionen får i uppdrag att göra en jämförande studie av ... (alt. avstod från att nu ta ställning till regeringens position beträffande meddelandet om en gemensam politik om olaglig invandring alt. konstaterade att regeringen inte hade stöd för sin ståndpunkt beträffande en gemensam politik om olaglig invandring).

2. Viseringspolitiken

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en viseringskodex för gemenskapen, KOM(2006)403

Saksamråd i utskottet har senast skett den 7 november 2006

PM Ju2006/443/EU punkt 5

Statsrådet förtydligade att regeringens ståndpunkt är att ...

Ordföranden konstaterade att det fanns stöd för regeringens nu preciserade position inför de fortsatta förhandlingarna.

För det fall regeringen ännu inte tagit ställning i en fråga bör detta sakförhållande kunna noteras i protokollet.

Oavsett vad som antecknas i protokollet gäller att det endast är riksdagens kammare som kan uttala sig på riksdagens vägnar. Uttalanden av utskott eller EU-nämnden eller dess ledamöter är inte bindande för riksdagen. Sådana meningsyttringar kan dock – i likhet med ett kammarbeslut enligt den föreslagna ordningen för behandlingen av grön- och vitböcker – vara uttryck för rådande åsiktsförhållanden i riksdagen (KU21 s. 31). En protokollsanteckning över ett saksamråd skall justeras av utskottet – i förekommande fall omedelbart – och därefter expedieras till EU-nämnden och Regeringskansliet med kopia till kammarkansliet.

Vid utformningen av protokollsanteckningen bör en viss försiktighet iaktas, speciellt i de fall beredningen befinner sig på ett tidigt stadium i beslutsprocessen, eftersom det i vissa fall kan vara olämpligt att offentliggöra en preliminär ståndpunkt i en fråga. Denna situation torde kunna bli aktuell såväl för regeringen som för utskottet.

För EU-nämndens del innebär den nya arbetsformen att regeringens samråd med nämnden begränsas till beslutsärenden på kommande rådsmöte. Detta innebär att EU-nämnden behöver informeras om vad som förevarit under utskottets behandling av dessa ärenden. Vad gäller handläggningen och behandlingen av dessa ärenden i EU-nämnden sker inte några förändringar mot vad som gäller i dag.

Den nya ordningen med saksamråd innebär vidare att regeringen skall överlägga med EU-nämnden i andra frågor (än besluten i rådet) rörande arbetet i EU när nämnden av särskilda skäl påkallar sådan överläggning. Motivet härtill har angetts vara att förebygga tänkbara svårigheter som kan uppkomma i form av t.ex. bristande överensstämmelse mellan rådsdagordningar och utskotts beredningsområden. Bestämmelsen gör det också enligt KU möjligt för EU-nämnden att träda in i ett utskotts ställe under en viss begränsad tid, exempelvis under kammarens sommaruppehåll. Det är inte någon oinskränkt möjlighet för EU-nämnden att träda in i utskotts ställe vid överläggningar med regeringen, och det skall i förhållandet mellan utskott och EU-nämnd råda en samsyn kring vilka förutsättningar som gäller för EU-nämndens utövande av dessa befogenheter.

Som genomförandegruppen konstaterat torde regeringens överläggningar med utskotten i allmänhet komma att äga rum på ett tidigare stadium – inför rådsarbetsgrupp och/eller Coreper – än då frågorna skall behandlas på rådets möten. I dessa fall torde det knappast finnas anledning för utskottet att inte påkalla samråd bara av den anledningen att frågan rör flera utskott. Snarare bör det huvudansvariga utskottet kunna genom kanslikontakter förvarna också övriga berörda utskott.

Om berört/berörda utskott av någon anledning (t.ex. sommaruppehåll) inte anser sig kunna hålla sådana överläggningar som utskottet/utskotten i och för sig ansett angelägna bör detta förhållande om möjligt komma till uttryck på något sätt. En möjlighet är att utskottet vid ett sammanträde beslutar att i en

viss fråga bestämma att regeringen inte skall överlägga med utskottet. I samband därmed bör i protokollet antecknas att beslutet skall delges övriga berörda utskott och EU-nämnden. Det är dock tveksamt om de frågor som uppkommer under sommaren i rådsarbetsgrupper och Coreper – och i vilka utskottet skulle vilja hålla saksamråd – kan identifieras redan vid utskottets sista sammanträde under våren.

Det kan också tänkas att ett utskott skulle vilja bestämma att överläggning skall ske om vissa frågor på en förestående rådsdagordning men av någon anledning (se ovan) inte anser sig kunna hålla sådana överläggningar. Liksom i ovan angivna fall kan detta komma till uttryck genom att utskottet beslutar att inte hålla saksamråd med regeringen i aktuella ”icke beslutsfrågor” på rådets dagordning. I samband därmed kan i protokollet antecknas att beslutet skall delges övriga berörda utskott och EU-nämnden. När det gäller rådsmöten torde det finnas viss möjlighet att under våren – med hjälp av de preliminära rådsdagordningar som ordförandeskapet distribuerar i samband med sitt tillträde – förutse vilka frågor som kommer upp i juni och juli. Rådsdagordningen kommer emellertid inte in till riksdagen förrän tidigast två veckor före rådsmötet.

EU-nämnden kan alltså påkalla överläggning med regeringen om andra frågor än besluten i rådet. Förutsättningen är att det finns särskilda skäl. En samsyn mellan utskott och nämnd skall råda. I de fall då EU-nämnden enligt ovan delges utskottsbeslut om att inte hålla saksamråd får särskilda skäl anses föreligga. Det kan tänkas att EU-nämnden inte anser att det förhållandet att ett utskott beslutat att inte hålla saksamråd skall medföra att nämnden påkallar samråd. Saken kan ju ha utvecklats på sådant sätt efter utskottets beslut att det inte finns särskild anledning att hålla saksamråd. Detta måste avgöras i varje enskilt fall. I övrigt får det förutsättas att angelägna frågor på olika stadier kan identifieras och att det faktum att ett utskott i en sådan fråga inte har hållit saksamråd medför att det kan bli aktuellt för EU-nämnden att hålla saksamråd. Naturligtvis måste i alla fall kontakter ske mellan utskott och EU-nämnd, både på presidienivå och kanslinivå.

När det avslutningsvis gäller arbetsformerna i utskotten kan genomförandegruppen konstatera att det är önskvärt att behandlingen av EU-frågorna sker på ett likartat sätt. Genomförandegruppen har emellertid avstått från att lämna förslag till hur arbetet med EU-frågor bör organiseras i utskotten. Ett skäl är att det redan i dag finns olika och samtidigt väl fungerande former för att bereda EU-frågorna i utskotten: information från regeringen lämnas till utskottet i dess helhet, till en i utskottet särskilt utsedd EU-grupp eller till grupper av utskottets ledamöter för behandling av vissa sakfrågor. Det finns enligt genomförandegruppen i och för sig inte något som hindrar att utskotten väljer olika lösningar. Samtidigt vill genomförandegruppen peka på att en av intentionerna med riksdagens beslut är att alla ledamöter skall ha möjlighet att sätta sig in i och följa EU-frågorna.

På samma sätt har utskottskanslierna – ibland beroende av utskottets arbetsformer – olika lösningar för bevakningen av EU-ärenden. Inte sällan utses

en föredragande att vara ansvarig för denna. En målsättning med det arbete som nu genomförs är att EU-frågorna så långt möjligt skall integreras i det dagliga arbetet. Enligt genomförandegruppens mening kan det förvisso finnas anledning att låta en tjänsteman ha huvudansvaret för behandlingen av EU-frågorna inom utskottskansliet, särskilt för samordningsfrågor med andra berörda utskott, EU-nämnd och samordningsfunktionen inom kammarkansliet liksom med Regeringskansliet. Samtidigt ligger det enligt genomförandegruppens mening i de nya arbetsrutinerna att samtliga föredragande får bevakningsansvaret för EU-frågor inom sina respektive sakområden. Det bör också utvecklas rutiner för att den föredragande som är ansvarig för en viss sakfråga i utskottet ”följer med” denna till behandlingen i EU-nämnden. De närmare formerna för detta bör utvecklas av den breddade genomförandegrupp som föreslås bli inrättad (se avsnitt 10).

5 Subsidiaritetskontroll i enlighet med gällande fördrag

Den i artikel 5 i EG-fördraget intagna s.k. subsidiaritetsprincipen har följande lydelse.

På de områden där gemenskapen inte är ensam behörig skall den i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå.

I det konstitutionella fördraget, för vilket ratificeringsprocessen nu avstannat, föreslås de nationella parlamenten få möjlighet att granska kommissionens förslag till lagstiftning utifrån subsidiaritetsprincipen enligt en i det föreslagna fördraget särskilt angiven ordning. Eftersom det konstitutionella fördraget inte trätt i kraft har det inte funnits skäl för Riksdagskommittén att nu förelägga riksdagen sådana förslag till ändringar i riksdagsordningen som är knutna till fördraget.

Som framgått ovan utgör subsidiaritetsprincipen redan i dag en del av gällande gemenskapsrätt. Cosac får – enligt protokollet till dagens EU- och EG-fördrag om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen – till Europaparlamentet, rådet och kommissionen överlämna alla bidrag som man finner lämpliga när det gäller unionens lagstiftande verksamhet, bl.a. vad gäller tillämpningen av subsidiaritetsprincipen.

Frågan om de nationella parlamentens möjligheter till subsidiaritetskontroll var i maj 2006 föremål för överväganden inom ramen för Cosac. I maj 2006 gjorde också kommissionen ett åtagande att göra alla nya samrådsdokument och lagförslag tillgängliga för de nationella parlamenten. I ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet den 15 och 16 juni 2006 uppmuntrades de nationella parlamenten att stärka samarbetet inom ramen för Cosac när de övervakar subsidiariteten. I slutsatserna från EU-talmanskonferensen den 1 juli 2006 följdes detta upp. Talmännen föreslog att Cosac överväger diskussion om att stärka samarbetet.

Avsikten med de av riksdagen antagna förslagen är att utskottens roll i arbetet med EU-frågorna skall stärkas. Riksdagskommittén anser att det därigenom kommer att finnas ökat utrymme för utskotten att aktualisera subsidiaritetsfrågor (RS3 s. 53). Det är önskvärt att utskotten utnyttjar de möjligheter som står till buds, t.ex. vid utlåtande över en vitbok, i kontakter med företrädare för regeringen eller genom att utnyttja sin initiativrätt. Även KU pekar på de möjligheter till subsidiaritetskontroll som står till buds redan inom ramen för gällande fördrag (KU21 s. 33).

Genomförandegruppen föreslår att utskotten skall beakta subsidiaritetsprincipen vid behandlingen av samtliga relevanta EU-dokument inom sitt ansvarsområde; frågan kan uppkomma i alla stadier av behandlingen av ett

ärende. I de fall frågan uppkommer i samband med behandlingen av en grön- eller vitbok eller annat strategiskt EU-dokument skall det av utlåtandet framgå att utskottet gjort en sådan prövning och resultatet av denna. Om utskottet finner att ett förslag i ett dokument som inte är föremål för ett utlåtande strider mot subsidiaritetsprincipen bör detta antecknas i utskottets protokoll.

För det fall ett utskott funnit att ett förslag står i strid med subsidiaritetsprincipen bör uppgiften om detta spridas till andra nationella parlament inom ramen för IPEX-systemet. Genomförandegruppen har också diskuterat möjligheterna för riksdagen att uppmärksamma kommissionen på utskottets slutsatser. Detta behandlas närmare under avsnitt 9.2 Riksdagens möjligheter att lämna synpunkter direkt till kommissionen.

Det kan i sammanhanget tilläggas att kammarkansliet har uppmanat Regeringskansliet att i berörda faktapromemorior redovisa sin bedömning av dels kommissionens förslag till rättslig grund, dels dess slutsatser om subsidiaritetsprincipens tillämpning.

6 EU-debatter i kammaren

Riksdagen

Riksdagskommittén understryker värdet av särskilda debatter om EU-frågor i kammaren, både om arbetsprogram och om andra frågor. Regeringen kan t.ex. lämna information i kammaren om sitt arbetsprogram inför ett nytt ordförandeskap. En debatt på hösten om kommissionens lagstiftningsprogram ligger väl i linje med både tidigare uttalanden av riksdagen och med diskussionerna på europeisk nivå (RS3 s. 55).

Genomförandegruppen

EU-debatter i riksdagen kan både vara återkommande och ske ad hoc. Enligt genomförandegruppens mening bör en återkommande debatt hållas med anledning av kommissionens årliga politiska strategi som presenteras i mars. Genom att ta upp strategin skulle riksdagen debattera frågorna i ett tidigt skede, tidigare än då lagstiftningsprogrammet presenteras. Det får också förutsättas att regeringen är företrädd i debatten, och kan ta intryck av denna vid utformningen av sitt kommande arbetsprogram. Andra återkommande debatter som bör äga rum är i samband med regeringens återrapporteringar från Europeiska rådets möten.

Genomförandegruppen anser det viktigt att understryka att de vanliga debattformerna också kan användas för EU-frågorna. Det innebär bl.a. att möjligheterna till aktuell debatt föreligger.

7 IPEX

Syftet med IPEX – Interparliamentary EU Information Exchange – är att stödja interparlamentariskt samarbete i EU genom att erbjuda en plattform för elektroniskt utbyte av EU-relaterad information mellan parlamenten. IPEX är tillgängligt för alla nationella parlament i medlemsstaterna, anslutnings- och kandidatländerna samt för Europaparlamentet.

Genomförandegruppen har upprättat ett förslag till handlingsplan rörande IPEX, se *bilaga 5*, som överlämnats till styrgruppen.

Vad har hänt hittills?

IPEX öppnades officiellt på EU-talmansmötet i juli i år (www.ipex.eu). Riksdagen påbörjade dock registreringen i IPEX enligt steg 1 i handlingsplanen redan under våren.

Under våren och sommaren 2006 har dokument på IPEX-sidan och den svenska nationella sidan uppdaterats fortlöpande med uppgift om ansvarigt utskott, ankomstdatum samt en länk till EU-upplysningen. Av IPEX (EU-ärenden) framgår hur långt ett ärende kommit i behandlingen i EU, om regeringen lämnat en faktagenommemoria eller om EU-nämnden behandlat ärendet. I de fall kammarkansliet har information om att ett kommissionsdokument eller en faktagenommemoria behandlats i ett utskottsbetänkande har även betänkandet lagts upp på den nationella sidan. IPEX-korrespondenten anges som kontaktperson för samtliga hittills uppdaterade dokument och är den som hittills genomfört samtliga registreringar i IPEX.

Den 21 april 2006 bjöd riksdagsdirektören in till en presentation av IPEX för riksdagens tjänstemän och den 9 juni fick utskottens och EU-nämndens kanslier tillgång till en inloggning i IPEX. Den 4 augusti skickades en informationsbroschyr på svenska med följebrev ut till samtliga tjänstemän i utskott och EU-nämnd.

Genomförandegruppen har gjort en första utvärdering av vilka uppgifter som bör registreras, se *bilaga 5*.

Utbildning för utskottskanslierna och EU-nämndens kansli

För att IPEX redan från början skall få genomslag fullt ut är det viktigt att arbetet decentraliseras i riksdagsförvaltningen. Eftersom det inte heller är önskvärt med dubbelarbete är det naturligt att utskotten ansvarar för uppgifter om sina dokument. Det är också viktigt att kvalitetssäkra arbetet som görs på webbplatsen och följaktligen måste det ställas höga krav på användarna.

Genomförandegruppen har mot denna bakgrund föreslagit att IPEX-ansvarig på utskottskansliet skall utses av kanslichefen. För att utskotten skall kunna dra maximal nytta av IPEX genomförs en grundlig introduktion och utbildning enligt en särskild utbildningsplan för utskottens och EU-nämndens kanslier, se *bilaga 6*.

Kanslierna i utskott och EU-nämnd övertar ansvaret för uppdateringen i IPEX

Samtliga utskott har redan ett eget konto att logga in med. Till detta konto kan, efter genomförd utbildning, knytas behörighet att uppdatera webbplatsen, s.k. utökad behörighet. Det finns dock inte olika nivåer i den utökade behörigheten, vilket innebär att de som ansvarar för att uppdatera dokumenten på utskotten kommer att ha samma behörighet som korrespondenten. Det innebär således att det måste finnas tydliga riktlinjer för vem som gör vad. Varje akt som påbörjats måste också avslutas när ärendet är färdigbehandlat, men även ändras om tillståndet för ärendet förändras eller ny information tillkommer. Detta ansvar kan komma att delas mellan korrespondenten och utskottstjänstemannen, oberoende av hur man löser ansvaret för uppdatering av akter. Målet med uppdateringen är att den skall vara omedelbar, dvs. ske med så små dröjsmål som möjligt.

Genomförandegruppen har i de schematiska uppställningarna för samrådet mellan regering och riksdag samt för behandlingen av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument angett när en registrering bör ske i IPEX och även vem som bör göra den, kammarkansliet eller utskottskansliet/EU-nämndens kansli. Korrespondenten bör även fortsättningsvis vara den som sköter kontakterna med IPEX-supporten och med de andra korrespondenterna i frågor som rör webbplatsen, funktionalitet m.m. Däremot är det lämpligt att utskottens respektive EU-nämndens kanslier kontaktar både korrespondenter och eventuella handläggare i andra parlament direkt när det gäller sakfrågor.

Enligt den genomförandeplan som finns i avsnitt 11 har genomförandegruppen planerat in att utskottskanslierna och EU-nämndens kansli efter utbildningarna i september och oktober skall överta ansvaret för registreringar i IPEX den 1 november 2006.

Upphandling av en förstudie för IT-stöd

I genomförandegruppens uppdrag ingår bl.a. att utarbeta förslag till nya rutiner för behandlingen av EU-frågor och IPEX, hitta former för samverkan mellan förvaltningens olika delar och föreslå åtgärder för att höja kunskapsnivån på EU-området. På alla dessa områden kan användning av IT bidra till att arbetsuppgifter utförs effektivare och resurser utnyttjas bättre. I gruppens uppdrag ingår att föreslå en plan för hur IT-stödet kan utvecklas för att stödja EU-arbetet i riksdagen.

För att få fram ett bra underlag för beslut och planering för det framtida IT-stödet har genomförandegruppen i sin handlingsplan för IPEX föreslagit att arbetet på detta område bör inledas med en förstudie. I budgetunderlaget har gruppen också föreslagit att medel skall avsättas för att anlita en konsult för detta. Genomförandegruppen har mot denna bakgrund utarbetat ett förslag till en upphandling av en förstudie för IT-stöd som den 20 september överlämnades till styrgruppen, se *bilaga 7*.

8 Utbildning i de nya arbetsformerna

För att genomförandet av de nya arbetsformerna skall kunna ske i nära anslutning till ikraftträdandet föreslås att följande genomförs.

Riksdagsledamöter

EU-utbildning för nya ledamöter i december 2006 och mars 2007 (inom ramen för introduktionsutbildningen).

En upprepad information om syftet med reformen samt information om det praktiska genomförandet lämnas till partikanslierna och gruppledarna i januari 2007.

Parlamentarikerhandboken kompletteras med de nya arbetsformerna och rutinerna för EU-ärenden.

Utskottskanslierna och EU-nämndens kansli informerar ledamöterna i utskotten respektive EU-nämnden om nya handläggningsrutiner samt om IPEX under första halvan av februari 2007.

Kammarkansliet, utskottskanslier och EU-nämndens kansli

Under hösten 2006 ges en grundlig introduktion och utbildning i behandlingen av IPEX. Närmare om detta, se avsnitt 7 samt *bilaga 6*.

En plan för utbildningar i EG-rätt och andra EU-frågor återfinns i *bilaga 8*.

En heldagsutbildning ges om de nya arbetsformerna och rutinerna samt om innebörden av subsidiaritetskontroll i januari 2007.

Genomförandegruppens rapport omarbetas till en handbok, som synkroniseras med övriga relevanta handböcker i riksdagen.

Avslutningsvis vill genomförandegruppen också peka på det allmänna behov av utbildning och kompetensutveckling som kommer att föreligga i och med att EU-frågorna integreras i det dagliga riksdagsarbetet. I underlaget till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007 har genomförandegruppen föreslagit att medel skall avsättas för detta, se *bilaga 9*. För att få en bild av dagens kunskapsnivåer och behov av olika utbildningsinsatser föreslår genomförandegruppen att en sådan inventering inleds under hösten.

9 Vissa övriga frågor

9.1 Kontakter mellan svenska Europaparlamentariker och riksdagens ledamöter

Riksdagskommittén har framhållit hur värdefullt det är med goda kontakter mellan svenska Europaparlamentariker och riksdagens ledamöter. Enligt kommittén finns det anledning att ytterligare utveckla kontakterna.

Enligt genomförandegruppens mening utgör kontakterna med de svenska Europaparlamentarikerna ett viktigt led i utskottens behandling av sakfrågorna. Vissa utskott har bjudit in de parlamentariker som arbetar med motsvarande frågor i Europaparlamentet, vilket är ett sätt att utveckla kontakterna och utbyta information. För att man ska kunna följa svenska Europaparlamentarikers arbete bör även fortsättningsvis en lista med uppgifter om svenska rapportörer och vilka rapporter de ansvarar för spridas genom den föreslagna förstärkta samordningsfunktionen.

9.2 Riksdagens möjligheter att lämna synpunkter direkt till kommissionen

Som Riksdagskommittén har uttalat (RS3 s. 43) kan EU:s institutioner förväntas ha intresse av att ta del av riksdagens utlåtanden. Riksdagskommittén erinrar i sammanhanget om att utlåtandena kommer att göras tillgängliga för det interparlamentariska samarbetet genom IPEX.

För det fall ett utskott finner att ett förslag från kommissionen står i strid med subsidiaritetsprincipen har genomförandegruppen föreslagit att utskottet skall ta upp detta i ett saksamråd med regeringen samt sprida informationen till övriga nationella parlament genom IPEX (se avsnitt 5). I detta sammanhang har genomförandegruppen även diskuterat möjligheterna att överlämna ett utlåtande eller protokollsutdrag – åtföljt av ett följebrev av talmannen respektive utskottsordföranden – direkt till kommissionen för att uppmärksamma denna på utskottets bedömning. Diskussioner har förts också mot den bakgrunden att kommissionen har uppmanat de nationella parlamenten att inkomma med kommentarer i samband med nya lagförslag och samrådsdokument, något som välkomnats av EU-talmanskonferensen i juni i år.

Inledningsvis vill genomförandegruppen peka på vad konstitutionsutskottet framhållit i sitt betänkande över det nu aktuella ärendet, nämligen att när det gäller verkningarna av vad ett utskott har gett uttryck för vid överläggningar enligt den föreslagna ordningen är det viktigt att slå fast att endast riksdagens kammare kan uttala sig på riksdagens vägnar. Uttalanden av utskott eller EU-nämnd är således inte bindande för hela riksdagen. Sådana meningsyttringar kan dock – i likhet med ett kammarbeslut enligt den före-

slagna ordningen för behandlingen av grön- och vitböcker – vara uttryck för rådande åsiktsförhållanden i riksdagen.

Frågan om utskottens eller riksdagens möjligheter att lämna synpunkter direkt till kommissionen väcker en rad frågor kring grundlagsreglering och konstitutionell praxis. Det är enligt genomförandegruppens mening inte möjligt att överblicka vilka konsekvenser en sådan möjlighet skulle medföra. Frågan bör enligt genomförandegruppens mening beredas i ett mer övergripande sammanhang med utrymme för att göra sådana överväganden.

I sammanhanget kan nämnas att organ i några nationella parlament har tillskrivit kommissionen direkt. Ett exempel är Nederländernas parlamentariska EU-utskott, som i juni 2006 delgav kommissionen sina synpunkter på ett förslag om straffrättsliga åtgärder till skydd för immateriella rättigheter; enligt utskottets mening strider förslaget mot subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

9.3 Uppdateringar av vissa handledningar m.m.

Genomförandegruppen vill i detta sammanhang peka på ett antal handledningar m.m. som kräver revidering med anledning av att de nya arbetsformerna och rutinerna införs vid årsskiftet. Detta gäller bl.a. följande.

- Regeringskansliets cirkulär 2: Samråd och information mellan regering och riksdag i EU-frågor,
- EU-arbetet i riksdagen – en vägledning,
- PM om riksdagsförvaltningens stöd till Sveriges ledamöter i Europaparlamentet.

Genomförandegruppen anser att EU-samordningen bör initiera sådana revideringar.

9.4 Inbjudningar till konferenser

Det samordnande och övergripande ansvaret för inbjudningar till konferenser inom EU bör även fortsättningsvis ligga på EU-samordningen i kammarkansliet. Genomförandegruppen anser dock att frågan om rutinerna för handläggningen av inbjudningarna, liksom rutiner för hur ledamöterna skall erhålla nödvändig information inför konferensen m.m. bör diskuteras vidare.

10 Organisatoriska och ekonomiska konsekvenser

I maj 2006 lämnade genomförandegruppen ett underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007. I detta budgetunderlag har genomförandegruppen beskrivit sådana organisatoriska förändringar som behövs för att kunna genomföra riksdagens beslut samt i övrigt vilka ekonomiska konsekvenser som förslaget förväntas medföra. För en mer detaljerad beskrivning hänvisas till *bilaga 9*.

Uppmanad härtill har genomförandegruppen den 25 september 2006 i en promemoria till riksdagsförvaltningens ledningsgrupp redogjort för vilka prioriteringar som bör göras i resurshänseende för åren 2007 och 2008. I en PM från den 6 oktober 2006 kompletterades denna med ytterligare uppgifter till stöd för genomförandegruppens bedömningar. Båda promemoriorna finns intagna som bilagor till denna rapport, se *bilagorna 10 och 11*.

I det följande sammanfattas huvuddragen i budgetunderlaget samt föreslår genomförandegruppen även vissa andra förändringar för att genomföra riksdagens beslut.

Samordningsfunktion i kammarkansliet

Genomförandegruppen anser det vara nödvändigt med en särskild samordningsfunktion för EU-frågorna. En sådan finns till vissa delar redan i dag inom kammarkansliet med en biträdande kammarsekreterare, en byrådirektör på deltid samt riksdagens representant vid EU:s institutioner.

Mot bakgrund av innehållet i de tillkommande arbetsuppgifterna anser genomförandegruppen att samordningsfunktionen även fortsättningsvis bör vara placerad i kammarkansliet. I sitt underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007 har genomförandegruppen gjort bedömningen att det inte finns något egentligt utrymme för att utföra uppgifterna inom ramen för den nuvarande organisationen.

Enligt genomförandegruppens mening bör den förstärkta samordningsfunktionen ha ansvaret för den breddade genomförandegrupp som föreslås nedan.

Genomförandegruppen föreslår därför att det inrättas ytterligare *en årsarbetskraft – en kvalificerad EU-handläggare* – inom kammarkansliet för samordning av EU-frågorna.

Utskottsorganisationen

För att genomföra de nya arbetsuppgifter som blir följden av Riksdagskommitténs förslag samt för att möta kommitténs krav på en ambitionshöjning i EU-frågorna gör genomförandegruppen bedömningen att det kommer att krävas ytterligare *tio föredragandetjänster* inom utskottsorganisationen. I *bilaga 11* beskrivs de tillkommande arbetsuppgifterna närmare.

När det gäller frågan om placeringen av de nya tjänsterna vill genomförandegruppen särskilt peka på att arbetsbelastningen på utskotten kan komma att variera, bl.a. beroende på vilka arbetsområden som blir föremål för samrådsdokument och hur arbetet med det konstitutionella fördraget utvecklar sig. Att binda upp föredraganderesurser till särskilt angivna utskott är därför en mindre bra lösning. Genomförandegruppen förespråkar bl.a. mot denna bakgrund en mer flexibel utskottsorganisation, med möjlighet att fördela föredragandetjänsterna mer efter arbetsbelastning än efter indelning i utskott. Detta är emellertid en fråga av mer övergripande organisatorisk natur som ligger utanför genomförandegruppens uppdrag. Med nu gällande organisation bör tjänsterna fördelas på de utskott som har den största mängden EU-ärenden.

Utredningstjänsten

Riksdagens utredningstjänst spelar en central roll när det gäller att förse ledamöter och partikanslier med utredningar i olika EU-frågor. Genomförandegruppen gör bedömningen att Riksdagskommitténs förslag kommer att innebära ett ökat antal utredningsuppdrag i EU-relaterade frågor till riksdagens utredningstjänst och att nuvarande personalresurser inte räcker till. Erfarenheterna från utredningstjänstens arbete med EU-frågor visar att den sakområdeskompetens som alla utredare skall besitta behöver kompletteras med specialistkompetens på de övergripande institutionella och EG-rättsliga områdena. Specifik EU-kompetens är även viktig för det kontinuerliga arbetet med att upprätthålla och utveckla grundläggande EU-kompetens inom hela utredningstjänsten. Genomförandegruppen har därför i sitt underlag inför budgetberedningen föreslagit att det skall tillsättas ytterligare *två tjänster (två kvalificerade EU-utredare) vid riksdagens utredningstjänst*.

Övriga delar av förvaltningen

Enligt genomförandegruppens mening krävs en höjning av ambitionsnivån i hela förvaltningen. Genom den ökade aktivitet som förslagen innebär kommer också ökade krav på informations- och kunskapsförsörjning för ledamöter och tjänstemän. Dessutom finns behov av utökad information till allmänheten, både via webbplatsen och genom besvarande av ökat antal frågor från allmänheten och andra. De enheter som främst berörs är EU-upplysningen, informationsenheten och Riksdagsbiblioteket.

IPEX

För att genomföra och utveckla riksdagens arbete med IPEX gör genomförandegruppen bedömningen att det krävs *en årsarbetskraft*, som delas mellan kammarkansliet och utskottsorganisationen, samt en *konsult under åtta månader* för att utreda och genomföra IT-stödet för IPEX.

En breddad genomförandegrupp

Genomförandegruppen har, som framgått i avsnitt 3, föreslagit att genomförandegruppen skall breddas för att underlätta genomförandet av riksdagens beslut om nya arbetsformer för EU-frågor. Den breddade genomförandegruppen skall vara ett forum för att diskutera handläggningsfrågor, men även för att utbyta EU-relaterad information. Gruppen blir också ett stöd för EU-samordningens arbete och underlättar kontakterna mellan olika enheter i riksdagen.

I den breddade genomförandegruppen bör ingå representanter för samordningsfunktionen i kammarkansliet, inklusive IPEX, utskottskanslierna och EU-nämndens kansli samt utredningstjänsten och EU-upplysningen. Varje enhet avgör vem som deltar i mötena. Det kan vara en och samma person varje gång eller variera beroende på aktuell mötesagenda. Riksdagens representant vid EU:s institutioner bör delta när han är i Stockholm.

Den breddade genomförandegruppen bör ta upp frågor som rör det löpande EU-arbetet, t.ex. följande:

- Övergripande planeringsfrågor utifrån arbetsprogram och andra strategiska dokument.
- Frågor som uppkommer i samband med handläggningen av EU-ärenden enligt den nya ordningen. (Genomförandegruppen har tidigare i sin rapport hänvisat till rutiner som får utvecklas i praxis.)
- Hantering av EU-dokument, bl.a. frågor som rör fördelningen av inkommande dokument mellan utskotten. (Obs! EU-dokument delas liksom i dag ut till ansvarigt utskott direkt när de kommer in.)
- Rutiner vid subsidiaritetskontroll.
- Frågor av gemensamt intresse som rör kontakterna med Regeringskansliet.
- Information om arbetet i andra nationella parlament och Cosac.
- Önskemål om kompetensutveckling.

Mer policybetonade frågor bör tas upp i andra befintliga tjänstemannaforum i riksdagen, såsom ledningsgruppen, kanslichefsmötet, PS-grupp m.fl., beroende på frågans inriktning. För politisk input finns talmansberedningar, grupp-ledarmöten och ordförandekonferenser.

Gruppen bör träffas regelbundet – åtminstone varannan vecka, vilket bidrar till kontinuitet och till att tidsåtgången för varje möte kan hållas nere.

EU-beredningen

EU-beredningen har letts av riksdagsdirektören och i beredningen har deltagit kanslicheferna från kammarkansliet, konstitutionsutskottet, justitieutskottet, utrikesutskottet och EU-nämnden, företrädare för RIK och EU-upplysningen samt planeringsdirektören och EU-samordnaren i kammarkansliet. I beredningen diskuteras frågor av mer övergripande karaktär, såsom policyfrågor, inbjudningar till konferenser m.m.

Genomförandegruppen har diskuterat i vad mån frågor med EU-anknytning bör vara föremål för en särskild beredning, och om strävan i stället borde vara att behandla sådana frågor inom ramen för den ordinarie strukturen i riksdagen, t.ex. i ledningsgruppen och PS-gruppen. En avveckling av EU-beredningen har nu genomförts med denna inriktning.

Processutvärdering

Slutligen föreslår genomförandegruppen att genomförandet av de nya arbetsformerna och rutinerna redan från början följs och utvärderas. Härigenom kan man också löpande ompröva resursfrågorna. Även frågor av mer övergripande, organisatorisk art bör löpande utvärderas. En sådan uppföljning och processutvärdering bör påbörjas redan i januari 2007.

11 Genomförandeplan

Förslagen till nya arbetsformer förutsätter givetvis att det nu vilande beslutet antas av riksdagen efter riksdagsvalet. Samtidigt måste dessförinnan förslagen till de nya arbetsformerna diskuteras och förankras eftersom de skall träda i kraft kort tid efter att de i så fall beslutats. Det finns också frågor kring IT-stödet, framför allt för IPEX, som enligt genomförandegruppens mening bör genomföras oberoende av riksdagsbeslutet. Genomförandegruppen har mot denna bakgrund planerat in följande aktiviteter.

2006

11–13 september	Kanslichefsinternat
15 september	Möte med föredragande i utskott och EU-nämnd
19 september	Möte med assistenter i utskott och EU-nämnd
September	Möte med utredningstjänsten Möte med IT-enheten om IT-stöd (IPEX-gruppen) Förslag till styrgruppen om förstudie för IT-stöd
Oktober	Allmän information till utskott och EU-nämnden om IPEX Särskild utbildning för IPEX-ansvariga i utskott och EU-nämnd Information till svenska Europaparlamentariker om de planerade nya arbetsformerna (Bryssel)
1 november	Utskottskanslierna och EU-nämnden övertar ansvaret för IPEX-registreringen
November	Genomförandegruppens rapport överlämnas till styrgruppen Rekrytering till samordningsfunktionen En inventering av behovet av utbildning och kompetensutveckling inleds
December	Beslut i kammaren Den breddade genomförandegruppen sammankallas Rekryteringen till utskott och utredningstjänsten påbörjas Utbildning för nya ledamöter inom ramen för introduktionsprogrammet

2007

1 januari	I kraft
Januari	Uppföljning och processutvärdering inleds Utbildningsinsatser för kammarkansliet, utskottskanslier och EU-nämndens kansli om de nya handläggningsrutinerna, subsidiaritetskontroll m.m. Information till partikanslier och gruppledare Handbok med handläggningsrutiner Parlamentarikerhandboken uppdateras
Februari	Utskottskanslierna och EU-nämnden informerar ledamöterna närmare om handläggningsrutinerna
Mars	Utbildning för nya ledamöter inom ramen för introduktionsprogrammet

12 Det fortsatta arbetet

I det föregående har föreslagits att genomförandegruppen breddas för att utgöra ett forum för att diskutera bl.a. handläggningsfrågor. Sammansättningen av denna breddade grupp får avgöras i särskild ordning. Gruppen vill också erinra om att den processutvärdering som föreslagits skall påbörjas i januari 2007.

Under det hittillsvarande arbetets gång har genomförandegruppen identifierat och förtecknat en rad frågeställningar som lämpligen kan tas om hand av den breddade genomförandegruppen.

Utvecklande av rutiner

- Utvecklandet av rutiner för löpande information från Regeringskansliet.
- Hanteringen av utskottsövergripande EU-dokument och EU-frågor.
- Subsidiaritetskontrollen i utskotten.
- Syftet med och utformningen av utskottens EU-promemorior.
- Överväganden om stenografiska uppteckningar även vid saksamråd.
- Den närmare samordningen mellan utskottens och EU-nämndens kanslier (t.ex. i form av gemensam ärendepromemoria).
- Möjligheten för utskott och EU-nämnd att hålla öppna sammanträden, i vilka fall detta kan/bör ske samt administrativa och andra konsekvenser av detta.
- Effekterna av att hittillsvarande begränsning av regeringens samrådsskyldighet med EU-nämnden upphävs.
- Administrativa konsekvenser av möjligheterna för partigrupp att sätta in ersättare för ledamot i EU-nämnden.
- Frågan om möjligheter för EU-nämndens handläggare att närvara vid utskotts saksamråd.
- Sekretessprövning m.m.
- Vidgad möjlighet för utskottens kanslichefer och föredragande att närvara vid Cosacs möten och förberedelsemöten.
- Hur funktionen med riksdagens representant vid EU:s institutioner kan vidareutvecklas.
- Rutiner för konferenser m.m. – information, inbjudningar och underlag.
- Utskottens och EU-nämndens uppgifter och aktiviteter under Sveriges ordförandeskap hösten 2009.

Samordning med Regeringskansliet (SB EU)

- Samlad information till Regeringskansliet.
- Omarbetning av RK:s cirkulär 2 (t.ex. med avseende på en gemensam definition av vilka punkter på rådsdagordningen som skall anses avse beslut).

- Utformningen av RK:s underlag till utskotten och EU-nämnden (t.ex. med avseende på dels möjligheten till mer strukturerat och utbyggt underlag, dels om kommenterade dagordningen skall avse även icke beslutspunkter, dels frågan om faktapromemoriornas roll).

Utformning av EU-handbok

- Genomförandegruppens rapport omarbetas i berörda delar till en EU-handbok, som synkroniseras med övriga berörda handböcker i riksdagen och med Regeringskansliets berörda cirkulär (främst cirkulär 2).

Informationsåtgärder

- Helgonät.
- Riksdagens webbplats.
- EU-upplysningen.
- Mediebevakning efter saksamråd.

Utbildning m.m.

- Ansvar för planeringen och genomförandet av utbildningen för ledamöter och berörda tjänstemän.
- Strukturerad plan för EU-upplysningens och Riksdagsbibliotekets utbildning, tillhandahållande av material etc. – såväl löpande som ad hoc.
- Praktiska och ekonomiska möjligheter för berörda tjänstemän till EU-relaterade resor för att skapa och upprätthålla ett aktivt kontaktnät med kolleger i EU:s institutioner och de nationella parlamenten.

Översättningstjänster

- Frågan om eventuellt ökat behov av översättningstjänster (t.ex. i de fall EU-dokument och andra EU-relaterade dokument i engelsk version skall tillställas utskottens ledamöter i svensk version). Eventuellt bör även medel för utökad tolkning beräknas.

Riksdagens möjligheter att lämna synpunkter direkt till kommissionen

- Som har nämnts under avsnitt 9.2 anser genomförandegruppen att frågan om utskottens eller riksdagens möjligheter att lämna synpunkter direkt till kommissionen bör beredas i ett mer övergripande sammanhang.

Bilagor:

Bilaga 1

Konstitutionsutskottets förslag till lag om ändring i riksdagsordningen (såvitt avser EU-frågorna; vilande beslut, delvis)

Bilaga 2

Genomförandegruppens sammansättning m.m.

Bilaga 3

Ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument – processchema

Bilaga 3 a

Checklista I – EU-dokument m.m.

Bilaga 3 b

Checklista II – Källor till information

Bilaga 3 c

Checklista III – Uppgifter att uppge/granska

Bilaga 3 d

Mall för utlåtande

Bilaga 4

Samråd mellan regering och riksdag – processchema

Bilaga 5

IPEX – förslag till handlingsplan

Bilaga 6

Plan för utbildning i IPEX för utskottens och EU-nämndens kanslier

Bilaga 7

IT-upphandling för stöd till IPEX

Bilaga 8

Plan för utbildning i EG-rätt m.m. för riksdagsförvaltningen

Bilaga 9

Underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007

Bilaga 10

Prioriteringar för åren 2007 och 2008

Bilaga 11

Prioriteringar för åren 2007 och 2008 – precisering

BILAGA 1

Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

3. Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Härmed föreskrivs i fråga om riksdagsordningen¹

dels att nuvarande 10 kap. 6 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 10 kap. 4 och 5 §§ och tilläggsbestämmelsen 10.4.1 skall betecknas 10 kap. 5 och 6 §§ respektive 10.5.1,

dels att nya 10 kap. 5 och 6 §§ skall ha följande lydelse,

dels att 10 kap. 1, 3 och 7 §§, tilläggsbestämmelsen 2.7.1 och rubriken närmast före 10 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas nya bestämmelser, 3 kap. 14 a § och 10 kap. 4 §, av följande lydelse samt närmast före 3 kap. 14 a § och 10 kap. 4 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2.7.1

Yrkande om folkomröstning i en grundlagsfråga, förslag till ny statsminister eller yrkande om misstroendeförklaring förs upp som första punkt på föredragningslistan. Om det finns mer än ett sådant ärende, tas de upp i den ordning de nu har angetts. I övrigt tas ärendena upp i följande ordning, om inte talmanen bestämmer annat:

1. val,
2. propositioner samt skrivelser från regeringen,
3. framställningar och redogörelser från andra riksdagsorgan än utskott,
4. motioner,
5. utskottsbetänkanden i den ordning utskotten anges i tilläggsbestämmelse 4.2.1.

Yrkande om folkomröstning i en grundlagsfråga, förslag till ny statsminister eller yrkande om misstroendeförklaring förs upp som första punkt på föredragningslistan. Om det finns mer än ett sådant ärende, tas de upp i den ordning de nu har angetts. I övrigt tas ärendena upp i följande ordning, om inte talmanen bestämmer annat:

1. val,
2. propositioner samt skrivelser från regeringen,
3. framställningar och redogörelser från andra riksdagsorgan än utskott,
4. motioner,
5. *EU-dokument som avses i 10 kap. 4 §*
6. utskottsbetänkanden och utlåtanden som avses i 10 kap. 4 § i den ordning utskotten anges i tilläggsbestämmelse 4.2.1.

3 kap.*EU-dokument*

14 a §

Grön- och vitböcker som skall tillställas riksdagen enligt protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen skall be-

¹ 1 Riksdagsordningen omtryckt 2003:594.

handlas av riksdagen enligt bestämmelserna i 10 kap. 4 §. Detsamma gäller i fråga om de andra dokument från Europeiska unionen, med undantag för förslag från Europeiska gemenskapernas kommission, som talmannen efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna bestämmer skall behandlas på detta sätt.

10 kap.

1 §

Regeringen skall enligt 10 kap. 6 § regeringsformen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen.

Regeringen skall varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen.

Regeringen skall redovisa sitt agerande i Europeiska unionen för riksdagen.

Regeringen skall redovisa sitt agerande i Europeiska unionen för riksdagen *samt* varje år lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen till riksdagen.

Utskottens skyldighet att följa EU-arbetet

Utskottens arbete med EU-frågor

3 §

Utskotten skall följa arbetet i Europeiska unionen inom de ämnesområden som för varje utskott anges i 4 kap. 4–6 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser.

Regeringen skall överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. Dessa överläggningar får äga rum offentligt i enlighet med bestämmelserna om öppna utskottssammanträden i 4 kap. 13 § med tilläggsbestämmelser.

Om minst fem av ledamöterna i ett utskott begär det, skall utskottet besluta att överlägga med regeringen enligt andra stycket. Utskottet får avslå en sådan begäran om den begärda åtgärden skulle fördröja frågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Utskottet

Beträffande statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar till utskotten finns bestämmelser i 4 kap. 11 §.

skall i så fall i sitt protokoll redovisa skälen till att begäran har avsläppts.

Beträffande regeringens och andra statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar i EU-frågor till utskotten finns bestämmelser i 4 kap. 11 §.

Behandlingen av EU-dokument

4 §

På det sätt som anges i denna paragraf skall riksdagen behandla de grönböcker och vitböcker som skall tillställas riksdagen enligt protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen. Talmannen får efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna bestämma att även andra dokument från Europeiska unionen, med undantag för förslag från Europeiska gemenskapernas kommission, skall behandlas på samma sätt.

Kammaren skall med tillämpning av 4 kap. 1 och 7 §§ för granskning hänvisa ett sådant dokument till berört utskott enligt bestämmelserna i 4 kap. 4–6 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser.

Vid utskottets granskning av dokumentet är 4 kap. 8 § tillämplig. Utskotten skall inhämta behövliga upplysningar från regeringen.

Utskottet skall redovisa sin granskning i ett utlåtande till kammaren. Vid beslutet om utlåtandet är 4 kap. 15 och 16 §§ tillämpliga.

Kammaren beslutar om utlåtandet med tillämpning av reglerna i 4 kap. 10 §, 5 kap. 1, 3–7 och 10 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser.

Beträffande regeringens och andra statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar i EU-frågor till utskotten finns bestämmelser i 4 kap. 11 §.

4 §

För samråd enligt 10 kap. 6 § regeringsformen skall riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden).

EU-nämnden skall bestå av ett udda antal ledamöter, lägst femton.

5 §

Vid nämndens sammanträden har varje partigrupp som är representerad i nämnden rätt att ersätta en ledamot i nämnden med en ledamot av det utskott vars område berörs av de frågor som nämndens överläggningar med regeringen rör. Denna rätt har dock inte en partigrupp som redan har en ledamot eller suppleant i nämnden som samtidigt är ledamot av det berörda utskottet.

5 §

Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som *avses bli behandlade* i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför *beslut som regeringen bedömer som betydelsefulla och i andra frågor som nämnden bestämmer.*

Om minst fem av ledamöterna i EU-nämnden begär det, skall nämnden besluta att regeringen skall rådgöra med nämnden enligt första stycket. Nämnden får avslå en sådan begäran om den begärda åtgärden skulle fördröja frågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Nämnden skall i så fall i sitt protokoll redovisa skälen till att begäran har avslagits.

6 §

Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som *skall beslutas* i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför *besluten i rådet.*

Regeringen skall överlägga med EU-nämnden i andra frågor rörande arbetet i Europeiska unionen när nämnden på grund av särskilda skäl påkallar sådan överläggning.

Regeringen skall rådgöra med nämnden inför möten i Europeiska rådet.

7 §

EU-nämnden skall sammanträda inom stängda dörrar. Nämnden får dock besluta att ett sammanträde *till den del det avser inhämtande av upplysningar helt eller delvis skall vara offentligt.*

EU-nämnden skall sammanträda inom stängda dörrar. Nämnden får dock besluta att ett sammanträde helt eller delvis skall vara offentligt.

Nämnden får medge att även någon annan än en ledamot, en suppleant, ett statsråd, en tjänsteman som åtföljer statsrådet eller en tjänsteman i nämnden är närvarande vid ett slutet sammanträde.

Vid en offentlig del av ett sammanträde är företrädare för en statlig myndighet inte skyldig att lämna en uppgift för vilken sekretess gäller hos myndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

BILAGA 2

Genomförandegruppens sammansättning, m.m.

I genomförandegruppen för EU-frågor och IPEX har följande personer ingått.

Kristina Svartz, JuU, sammankallande
Hélène Tegnér, TU, sekreterare
Stina Svensson, NU, biträdande sekreterare
Margareta Hjorth, EUN
Madeleine Holst, MJU
Lars Seger, KU
Charlotte Rydell, KK
Peter Strand, RUT
Thomas Allvin, RUT
Kristina Himmelstrand, FöU
Tuula Zetterman, KK, projektledare för IPEX
Ann Engfeldt, EUU
Bengt Eriksson, Info

Genomförandegruppen för EU-frågor och IPEX har sammanträtt vid åtta tillfällen under perioden april–november 2006. Härutöver har ett internt hållits på Åkeshofs slott den 30 och 31 augusti.

Styrgruppen, bestående av bl.a. riksdagsdirektören och de sammankallande i de tre genomförandegrupperna, har sammanträtt den 15 maj och den 20 september 2006.

Den 1 juni 2006 överlämnades till styrgruppen ett underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007. Underlaget innehöll de förslag till resursförstärkningar som gruppen har bedömt kommer att krävas med anledning av riksdagens beslut. I september 2006 ombads genomförandegruppen inkomma med en prioritetsordning av de föreslagna resurserna inför åren 2007 och 2008. Därefter har preciseringar lämnats in avseende de bedömningar som ligger till grund för förslagen om ytterligare tjänster vid utskotten, kammarkansliet och utredningstjänsten.

Vidare har inom genomförandegruppen utarbetats dels en promemoria med handlingsplan för IPEX, dels en promemoria om upphandling av IT-stöd för IPEX.

Genomförandegruppen har inhämtat synpunkter på ett diskussionsunderlag från utskottens kanslichefer (den 12 september 2006), föredragandena (den 15 september 2006), utskottens och EU-nämndens assistenter (den 19 september 2006) samt utredningstjänsten (den 19 september 2006). Dessa grupper har också beretts tillfälle att inkomma med synpunkter genom remittering av ett utkast till rapport.

BILAGA 3

Ny ordning för behandling av grön- och vitböcker och andra strategiska EU-dokument – processschema

<i>Vem</i>	<i>Gör vad</i>	<i>Kommentarer/Genomförandegruppen</i>
Regeringskansliet och/eller kommissionen (rådet etc.)	Tillställer riksdagen dokumentet (dokument som avses i 10 kap. 4 § riksdagsordningen).	Dokumentet återfinns samtidigt i IPEX. Se checklista I – EU-dokument m.m. som kan bli föremål för granskning i utskott (bilaga 3 a).
Kammarkansliet <i>(4–6 gäller ej grön- och vitböcker)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diarieför dokumentet i EU-diariet 2. Identifierar berört/berörda utskott. 3. Registrerar i IPEX. 4. Inhämtar erforderlig information från berört utskottskansli, riksdagens representant i Bryssel, Regeringskansliet, IPEX, m.fl. 5. Sammanställer underlag. 6. Föredrar för talmannen. 	<p>Ansvarigt utskott registreras.</p> <p>Kammarkansliet inhämtar uppgifter om t.ex. frågan varit uppe i utskottet tidigare eller är aktuell i något annat sammanhang.</p> <p>Källor till information, se checklista II (bilaga 3 b)</p> <p>Föredragningarna införs som en stående punkt på veckoberedningarna med talmannen.</p>
Utskottskansliet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Läser in sig på dokumentet och sakfrågan. 2. Informerar löpande utskottet om vilka dokument som inkommit. 	
Talmannen <i>(1 och 2 gäller ej grön- och vitböcker)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samråder med gruppledarna. 2. Beslutar om åtgärd, dvs. om dokumentet skall behandlas eller ej. 	Jämför förfarandet vid begäran om aktuell debatt.
Kammarkansliet <i>(1 gäller ej grön- och vitböcker)</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Underrättar berört utskottskansli och EU-nämndens kansli om beslutet. 2. Anmäler ärendet på kammarens föredragningslista. 3. Registrerar i IPEX. 	Uppgift om att granskning kommer att utföras.

<i>Vem</i>	<i>Gör vad</i>	<i>Kommentarer/Genomförandegruppen</i>
Utskottet	<p>1. Dokumentet anmäls i utskottet som tar ställning till hur granskningen skall genomföras och huruvida yttrande skall inhämtas från annat utskott.</p> <p>2. Ärendet anmäls till kammarens ärendeplanering.</p> <p>3. Utskottet avger ett utlåtande.</p> <p>4. Registrerar i IPEX.</p>	<p>Utskottet inhämtar behövliga upplysningar från regeringen, t.ex. genom en offentlig utfrågning, genom IPEX, m.fl. källor (se checklista II med källor till information, bilaga 3 b). I checklista III tas sådana faktorer upp som bör uppges eller granskas (se bilaga 3 c).</p> <p>Subsidiaritetkontroll skall utföras.</p> <p>Ett utlåtande skall alltid avges. I bilaga 3 d finns ett exempel på hur ett utlåtande bör utformas. Utlåtandena bör utgöra en särskild serie i riksdagstrycket.</p> <p>Utlåtande och – i förekommande fall – betänkande samt resultatet av subsidiaritetkontrollen.</p>
Kammaren	<p>1. Bordlägger utlåtandet efter anmälan av talmanen.</p> <p>2. Håller debatt.</p> <p>3. Voterar.</p> <p>4. Läger utlåtandet till handlingarna.</p>	<p>Två bordläggningar.</p> <p>För att skapa ytterligare intresse för debatterna bör dessa annonseras på webben, genom pressmeddelande etc. Utlåtandet med information om debatttid kan sändas ut till myndigheter, intresseorganisationer, m.fl.</p> <p>Votering mellan alternativa skrivningar kan förekomma (i enlighet med 5 kap. 6 § RO).</p> <p>Ett utlåtande föranleder inte någon riksdagsskrivelse.</p>
Kammarkansliet	<p>Översänder utlåtandet till EU-samordningen i Regeringskansliet.</p> <p>Registrerar i IPEX.</p>	<p>Berörda parter bör informeras om vad som framkommit.</p> <p>Uppgifter om kammarbehandlingen.</p>

BILAGA 3 A

Checklista I – EU-dokument m.m.

Planeringsdokument

Från kommissionen

- Långsiktigt strategiskt program
- Årlig politisk strategi (APS)
- Lagstiftnings- och arbetsprogram (LWP)
- Löpande kvartalsplanering (uppdateras varje månad)

Från ordförandeskapet/rådet

- Rådets verksamhetsprogram/operativt rådsarbetsprogram (för kommande tre ordförandeskap)
- Ordförandeskapets arbetsprogram
- Ordförandeskapets preliminära dagordningar för rådsmöten

Från Europeiska rådet

- Treårigt strategiskt arbetsprogram (för kommande sex ordförandeskap)
- Ordförandeskapets slutsatser

Dokument för kommissionens offentliga samråd

Från kommissionen

- Arbetspapper (förslag om grundläggande principer för ett kommande arbete)
- Grönbok (obligatoriskt utlåtande från riksdagsutskott)
- Vitbok (obligatoriskt utlåtande från riksdagsutskott)
- Meddelanden (kan bli föremål för utlåtanden från riksdagsutskott)
- Övrigt (förslag till handlingsplaner för genomförande av ett visst direktiv, förslag till rättsakter inom ramen för Lamfalussymodellen m.m.)

Dokument med förslag till bindande rättsakter

Från kommissionen (enligt art. 249 EG)

- Förordningar
- Direktiv
- Beslut

Vidareförmedlat genom rådet

- Initiativ till rättsakter från grupp av medlemsstater, domstolen, ECB eller EIB

Övriga dokument med förslag enligt art. 249 EG

Från kommissionen

- Rekommendationer
- Yttranden

Dokument med budgetförslag

Från kommissionen

- Förslag till budget (prel. förslag i juni)

Dokument med andra förslag

- Utnyttjande av artikel 42 i EU-fördraget eller artikel 67 i EG-fördraget

Dokument med uppgifter om antagna rättsakter m.m.

Från rådet

- Protokoll från rådsmöten
- Förteckning över antagna A-punkter (även från Regeringskansliet)

Från Europaparlamentet

- Resolutioner

Dokument med rapporter

Från kommissionen

- Allmän rapport om gemenskapens verksamhet (enligt art. 212 EG)
- Årliga rapporter i olika ämnen (t.ex. om relationerna med de nationella parlamenten, verksamheten i kommissionens genomförandekommittéer [kommittologin], tillämpningen av proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna)

Från revisionsrätten

- Årlig rapport om revisionsverksamheten (november)

Från EU:s ombudsman

- Årlig rapport om granskningsverksamheten

Nationella EU-relaterade dokument

- Regeringens årliga skrivelse med berättelse om verksamheten i EU
- Regeringsskrivelser på sakområden med förslag till svenska prioriteringar m.m.
- Regeringens EU-arbetsprogram för respektive ordförandeskap (ingår ej i officiell serie)

BILAGA 3 B

Checklista II – källor till information

Muntliga källor

- EU-nämndens kansli
- Riksdagens representant i Bryssel
- Regeringskansliet
- Representationen i Bryssel
- Berörda myndigheter i Sverige
- Andra nationella parlament
- Kommissionen
- Europaparlamentets utskott
- Näringslivsorganisationer
- Fackliga organisationer

Skriftliga källor/databaser

- Regeringskansliets Fakta-PM med anledning av KOM-dokument
- Regeringskansliets underlag med anledning av kommande råds-
möte (kommenterad dagordning, ministerrådspromemoria samt
återrapport från föregående rådsmöte)
- IPEX (för hittillsvarande behandling i riksdagen och andra na-
tionella parlament samt Europaparlamentet)
- Utskottets/utskottens EU-promemior och eventuellt andra pro-
memior i ärendet
- Riksdagens representants rapporter
- EU-nämndens stenografiska uppteckningar
- Riksdagens webbplats
- Helgonät/EU
- EU-upplysningens webbplats (bl.a. ärendesida)
- Riksdagsbiblioteket
- Utskick inför rådsmöten m.m. från andra nationella parlament
(t.ex. Folketingets Europaudvalg)
- EU-institutionernas webbplats (inkl. Prelex, Eurlex etc.)

BILAGA 3 C

Checklista III – uppgifter att uppges/granska

Titel

Dokumentnr

Sammanfattning

- Kommissionens förslag
- Förslagets möjligheter till genomförande i nationell lagstiftning
- Förslagets effekter på väsentliga ekonomiska och administrativa förhållanden för Sverige
- Europaparlamentets behandling (omröstning, datum, ändringsförslag som antogs)

Lägesbeskrivning

- Tidpunkt för kommissionens översändande av förslaget till rådet
- Förslagets rättsliga grund (med uppgift om beslutsförfarande samt med vilken majoritet som förslaget skall antas i rådet)
- Utlåtande (yttrande) av berört utskott i Europaparlamentet
- Ordförandeskapets tillkännagivande om rådets ställningstagande till Europaparlamentet:s första läsning
- Förslagets tidigare behandling i utskott respektive EU-nämnden
- Fakta-PM översänt till riksdagen

Syfte och innehåll

- Syftet med förslaget/ändringen av förslaget
- Innebörden av förslaget
- Kommissionens argumentering för och emot

Subsidiaritetsprincipen

- Kommissionens bedömning
- Regeringens bedömning av kommissionens bedömning

Förslagets effekter för Sverige

- Gällande svensk rätt
- Regeringens bedömning av kommissionens bedömning
- Ekonomiska och administrativa effekter
- Konsumenterna
- Näringslivet
- Offentliga myndigheter

Utfrågning/remittering

- Externa remissinstanser (konsumentrörelse, näringsliv etc.)
- Andra utskott

Europaparlamentets åtgärder

- Betänkanden från berört utskott
- Europaparlamentet:s uttalanden

Förhandlingssituationen

- Troliga majoritetsförhållanden; på vilka punkter kan eventuella skiljaktigheter kvarstå

Ståndpunkter

- Övriga medlemsländers regeringar
- Övriga nationella parlament

Förhandlingsmässiga överväganden

- Önskvärt förhandlingsresultat
- Alternativa förhandlingslinjer
- Prioriteringar/kompromissmöjligheter

Förslag till svenskt ställningstagande för förankring i riksdagen

- Regeringens preliminära ståndpunkt (om förslaget ej är färdigberett inom Regeringskansliet)
- Regeringens ståndpunkt (om förslaget är färdigberett inom Regeringskansliet)

Tidsplan (prel.) för den fortsatta behandlingen

- Europaparlamentet – ändringsförslag
- Europaparlamentet – debatt och beslut i utskottet
- Europaparlamentet – omröstning i plenum
- Rådets planerade behandling (enligt bl.a. ordförandeskapets arbetsprogram; eventuellt uppdaterad version)

Relevanta dokument och annat underlag

- <http://www.eu-upplysningen.se/> (bl.a. ärendesidor)
- <http://europa.eu>
- riksdagens representant vid EU:s institutioner

BILAGA 3 D

Mall för utlåtande

Riksdagsutskottets utlåtande
2006/07:RU2

En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa

Sammanfattning

Riksdagsutskottet behandlar i detta utlåtande Europeiska kommissionens vitbok En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa, daterad den 6 december 2006, KOM (2006) 123. Utskottet har den 6 februari 2007 anordnat en utfrågning med företrädare för Europadepartementet angående de förslag och överväganden som lämnas i vitboken. Vid utfrågningen upplystes att regeringen planerar att avge yttrande över vitboken efter att ha inhämtat synpunkter från vissa myndigheter och organisationer.

Utskottet anser att målet i fråga om återupprättande av balansen mellan de viktiga frågorna bör preciseras och att förutsättningar bör skapas som innebär att en hållbar utveckling nås där olika alternativ utnyttjas på ett samhällsekonomiskt lämpligt sätt.

I ärendet har anmälts en motivreservation (p).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets granskning.....	6
Reservation.....	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	9
EUdok.2006/07:2 EG-kommissionens vitbok En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa, KOM(2006)123	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens vitbok

Riksdagen lägger EUdok.2006/07:2 (EG-kommissionens vitbok KOM/2006/123) till handlingarna.

Reservation (p) - motiv

Stockholm den 17 april 2007

På riksdagsutskottets vägnar

Följande ledamöter har deltagit i beslutet:

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kammaren har den 17 januari 2007 hänvisat Europeiska kommissionens vitbok En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa, KOM(2006)123 till riksdagsutskottet.

Utskottet har mottagit faktapromemoria 2006/07:FPM10 Kommissionens vitbok om en sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa.

Utskottet har inhämtat att vitboken kommer att behandlas vid rådets möte den 25 och 26 april 2007 för en politisk diskussion. Regeringen avser att – utöver deltagande i diskussionen – överlämna en skrivelse med den svenska ståndpunkten. I Europaparlamentet har vitboken remitterats till utskottet för Europafrågor, vars betänkande förväntas bli behandlat av Europaparlamentet vid dess session den 11–14 juni 2007.

Utskottets utfrågning

Företrädare för Europadepartementet har informerat utskottets ledamöter dels om vitboken vid utskottssammanträde den 6 februari 2007, dels om vitboksrelaterade förslag om hantering av viktiga frågor och om det nya EU vid utskottssammanträde den 14 februari 2007. Vid utskottets utfrågning deltog Europaminister Johan Johansson. Vidare deltog företrädare för Europamyndigheten. Vid utfrågningen framkom fakta om hanteringen av viktiga frågor i Europa.

Förslagens huvudsakliga innehåll

Europeiska kommissionen har i vitboken En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa beskrivit de problem som råder inom Europa. Mot denna bakgrund anses en helhetsstrategi nödvändig, genom vilken även andra politikområden berörs. Ett exempel är budget- och skattepolitiken när det gäller att förena genomförandet av förslaget med ett rättvist kostnadsansvar, där även miljökostnaderna m.m. beaktas. Ett annat är konkurrenspolitiken när det gäller att säkerställa att avregleringen av marknaden inte bromsas av redan etablerade företag.

Inga formella lagstiftningsförslag läggs fram i vitboken. Däremot aviseras ett sextiotal förslag på åtgärder på gemenskapsnivå som kommissionen avser återkomma om i mer preciserade former. Därutöver presenteras insatser som enligt den s.k. subsidiaritetsprincipen inte ligger på gemenskapens beslutsnivå, men som kommissionen finner är av vikt för att målet om uthålligt system ska kunna nås. Åtgärderna sammantagna bedöms åstadkomma en brytning av kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och

miljötillväxt samtidigt som kraven på tillgänglighet och transportkvalitet blir tillgodosedda.

Utskottets granskning

Faktapromemorian

Det framgår av regeringens ståndpunkt i faktapromemoria 2006/07:FPM10 Kommissionens vitbok om en sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa att regeringen välkomnar att kommissionen föreslår en reglering av viktiga frågor i Europa. Sverige är positiv till syftet med strategin där både framsteg för miljö och tillväxt eftersträvas. Den svenska synen är att detta är en mycket eftersträvarvärd vision, men saknar i strategin en analys om hur och när denna vision ska uppnås.

Sverige välkomnar kommissionens ambition att förtydliga och förenkla regelverket på området utan att ge avkall på miljömässiga aspekter. Särskilt välkomnas att det ska tydliggöras när en viktig fråga föreligger. Sverige förespråkar en långsiktigt hållbar och ambitiös Europapolitik och anser att vissa delar av kommissionens strategi och förslag till nytt ramdirektiv bör skärpas. Det bör tydliggöras att frågan även fortsättningsvis ska vara grunden för EU:s viktiga politik. Det behövs även tydligare fokus på att minska osäkerheten om viktiga frågor. Problemen med risker i hanteringen och hur dessa problem kan åtgärdas saknas i alltför hög grad i strategin.

Subsidiaritetsprincipen

I vitboken anføres att subsidiaritetsfrågorna är viktiga att följa upp i den kommande processen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i vitbokens beskrivning av de problem inom hanteringen av viktiga frågor inom Europa som vuxit sig allt starkare i EU. För att skapa en hållbar utveckling krävs att en rad viktiga frågor beaktas. Sverige skiljer sig i vissa avseenden från flertalet övriga medlemsländer genom nordligt läge, gles bebyggelse, stora avstånd och kallt klimat, vilket innebär särskilda förutsättningar som måste beaktas. Problemen har t.ex. inte samma relevans i Sverige som i det centrala Europa, även om också Sverige är drabbat av problem med viktiga frågor i de större städerna. Att avhjälpa problemen är emellertid viktigt, inte bara med avseende på Sveriges transporter till dessa delar av unionen utan även av miljöskäl.

Utskottet ifrågasätter det som betecknas som ett mål i fråga om återupprättande av balansen mellan de viktiga frågorna. Att på förhand ställa upp en "kvotering" mellan frågorna som ett mål i sig framstår som mindre logiskt och innebär att man bortser från att förutsättningarna för att de olika alternativen skiljer sig mycket mellan olika medlemsländer och regioner. Det mest ändamålsenliga är att förutsättningar skapas som innebär att en hållbar

utveckling nås där olika alternativen utnyttjas på ett samhällsekonomiskt lämpligt sätt. Utskottet vill vidare framhålla att den gemensamma politiken ska vara grundad på uthållig utveckling. Detta är i linje med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Göteborg i juni 2001 om ett säkerställande av hållbara frågor. Det är också i enlighet med det övergripande målet för den nationella politiken. Utskottet anser att i några fall går kommissionen in på frågor där avgörandet ligger på nationell nivå. Enligt utskottets uppfattning hade det varit önskvärt med en tydligare avgränsning än som nu har gjorts av de frågor som faller under EU:s kompetens och de som – i enlighet med subsidiaritetsprincipen – bör hanteras på nationell eller regional nivå.

Enligt utskottets uppfattning bör Sverige driva dessa frågor i den fortsatta handläggningen av kommissionsdokumentet inom EU.

Utskottet finner att förslaget inte strider mot subsidiaritetsprincipen i gällande fördrag.

2006/07:RU2

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Kommissionens vitbok (p) - motiveringen

av Anders Andersson (p) och Bengt Bengtsson (p).

P-partiet instämmer med majoriteten men anser därutöver att problemen med en ökad tillväxt inom viktiga frågor bör uppmärksammas mer. De problem som detta medför är inte förenliga med en ekologisk hållbar utveckling. Denna uppfattning bör framföras av regeringen i den fortsatta handläggningen av kommissionsdokumentet inom EU.

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag

EUdok.2006/07:2 EG-kommissionens vitbok En sammanhållen hantering av viktiga frågor i Europa, KOM(2006)123

Sammanfattning

En helhetsstrategi är nödvändig för att bemöta de problem som råder inom Europa. Flera politikområden berörs. Ett viktigt område är budget- och skattepolitiken när det gäller att förena genomförandet av förslaget med ett rättvist kostnadsansvar. Även miljökostnaderna bör beaktas. En annan fråga som bör uppmärksammas är konkurrenspolitiken när det gäller att säkerställa att avregleringen av marknaden inte bromsas av redan etablerade företag.

BILAGA 4

Samråd mellan regering och riksdag – processschema

1. Saksamråd med utskott i icke beslutsärenden

<i>Vem</i>	<i>Gör vad</i>	<i>Kommentarer/genomförandegruppen</i>
Utskottskansliet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bevakar fortlöpande EU-institutionernas planeringsdokument. 2. Granskar inkomna dokument. 3. Inhämtar behövlig information från Regeringskansliet. 4. Informerar löpande utskottet om vilka dokument som inkommit. 	<p>Utskottets arbete bör planeras utifrån EU-institutionernas planeringsdokument (se bilaga 3 a).</p> <p>Eventuellt Fakta-PM.</p>
Utskottet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tar ställning till om överläggningar med regeringen (saksamråd) skall påkallas. 2. Överlägger (saksamråd) med företrädare för regeringen (statsråd och/eller statssekreterare). 	<p>Samrådet bör genomföras på ett så tidigt stadium som möjligt i förhandlingsprocessen. Med tidigt menas (RS3 s. 49) att utskottet bör ha överlagt med regeringen redan när frågorna behandlas i rådets arbetsgrupper och i Coreper.</p> <p>Utskottets arbete skall – till skillnad från EU-nämndens – inte begränsas till behandlingen i rådet. Utskotten bör således inte utgå från rådsarbetet, t.ex. dagordningarna för rådets möten (jfr RS3 s. 165). Det är alltså de inkommande dokumenten från bl.a. kommissionen – och inte rådets dagordning – som bör ligga till grund för bedömningen av om samråd bör ske.</p> <p>Samråd kan behöva upprepas i en och samma fråga, också sent i processen.</p>

<i>Vem</i>	<i>Gör vad</i>	<i>Kommentarer/genomförandegruppen</i>
		<p>Rådsgordningen används för att stämma av att samråd skett i för utskottet relevanta frågor.</p> <p>Utskottet skall under saksamrådet i förekommande fall ta upp frågan om subsidiaritetsprincipen.</p>
Utskottet	Dokumenterar resultatet från saksamrådet i protokoll (eventuellt med omedelbar justering).	För varje punkt (ärende) som är föremål för saksamråd antecknas om regeringen har utskottets stöd. Om majoriteten har en annan uppfattning antecknas denna. En minoritetsuppfattning tas in i en avvikande mening.
Utskottskansliet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expedierar protokollet i denna del. 2. Registrerar i IPEX. 3. Sprider information om saksamrådet 	<p>Resultatet av saksamrådet skall expedieras till Regeringskansliet och EU-nämnden.</p> <p>Uppgift om att saksamråd skett.</p> <p>Riksdagens webbplats, EU-upplysningen, eventuellt pressmeddelande.</p>

2. Saksamråd i EU-nämnden – i utskotts ställe

EU-nämndens kansli	1. Samråder med berörda utskottskanslier om en sakfråga faller under flera utskotts ansvarsområden.	EU-nämnden kan i utskotts ställe påkalla överläggningar med regeringen även i andra frågor än beslut i rådet, exempelvis vid bristande överensstämmelse mellan rådets dagordningar och utskotts beredningsområden och under viss begränsad tid (t.ex. under kammarens sommaruppehåll).
	2. Föredrar frågan om att påkalla saksamråd i utskotts ställe i EU-nämnden.	
	3. Underrättar berörda utskottskanslier.	
EU-nämnden	1. Tar ställning till om överläggningar med regeringen (saksamråd) skall påkallas.	EU-nämnden skall under saksamrådet i förekommande fall ta upp frågan om subsidiaritetsprincipen.
	2. Överlägger med företrädare för regeringen (saksamråd).	
	3. Dokumenterar resultatet av saksamrådet i protokoll.	I protokollet bör markeras att EU-nämnden i berörda frågor hållit ett saksamråd till skillnad från det förhandlingssamråd som är EU-nämndens ordinarie uppgift. (Vid saksamråd i EU-nämnden förs stenografiska uppteckningar, 10 kap. 9 § RO).
EU-nämndens kansli	1. Expedierar protokollet i denna del.	Expedierar protokollet till Regeringskansliet och berörda utskott.
	2. Registrerar i IPEX.	Uppgift om att saksamrådet skett.
	3. Sprider information om saksamrådet.	Riksdagens webbplats, EU-upplysningen, eventuellt pressmeddelande.

BILAGA 5**IPEX – förslag till handlingsplan****PM** 2006-05-10**Utgångspunkter**

Då Sverige har haft en pådrivande roll i uppbyggnaden av IPEX och betonat dess betydelse är det viktigt att riksdagen är med redan i startögonblicket och även i övrigt ligger i framkant. Genomförandegruppen för EU-frågor anser därför att arbetet med att lägga in uppgifter på IPEX webbsida bör påbörjas så snart som möjligt under våren 2006 och med utgångspunkt i befintliga resurser.

Genomförandegruppen har ringat in vissa uppgifter och dokument som i ett inledande skede bör läggas in (se nedan). Samtliga finns redan hos kammarkansliet och EU-upplysningen.

Dessa uppgifter utgör ett slags minimistandard. Bedömningen är att det är bättre att börja med en låg ambitionsnivå och säkerställa att åtgärderna genomförs än att från början sikta högt. Arbetet med IPEX bör bedrivas stegvis. Inledningsvis föreslår vi två steg, nämligen våren 2006 respektive hösten 2006.

Steg 1: våren 2006

Följande uppgifter och dokument bör kunna läggas in under fas 1:

- Utskott till vilket ärendet har remitterats
- Fakta-PM med anledning av dokumentet
- Dokumentets behandling i EU-nämnden
- Kommittédirektiv med anledning av dokumentet
- Offentlig utfrågning med anledning av dokumentet

Vem gör vad

I ett första steg skall uppgifterna läggas in manuellt av IPEX-korrespondenten på kammarkansliet, som också anges som kontaktperson för dem som behöver mer information i ett visst ärende. När en mer ingående behandling av ett dokument har påbörjats kan eventuellt handläggare uppges. Genomförandegruppen anser att dessa uppgifter utgör en god start, men ambitionen är att mer fakta skall tillkomma längre fram.

Steg 2: hösten 2006

En första utvärdering av IPEX-arbetet bör genomföras under hösten för att eventuella förändringar skall kunna göras. De hittills inlagda uppgifternas relevans och vilka ytterligare dokument som behöver läggas till skall beaktas. Ett sådant dokument kan exempelvis vara EU-nämndens stenografiska uppteckningar. En annan fråga att fästa avseende vid är hur uppgiften om att ett EU-dokument har tagits upp i ett betänkande kan redovisas.

För att i tid kunna beställa tekniska lösningar av IT är det under hösten också lämpligt att påbörja en förstudie av behov av IT-stöd. En sådan bör göras av en extern IT-konsult. En fråga som bör bli aktuell att studera är hur Urix på längre sikt kan kopplas samman med IPEX för att riksdagens beslutsprocess skall kunna följas på ett effektivt sätt. IT-konsulten förväntas presentera ett antal olika alternativ att ta ställning till.

IPEX i utskottsorganisationen

För att IPEX redan från start skall få genomslag fullt ut är det viktigt att arbetet decentraliseras i riksdagsförvaltningen. Detta kräver att utskotten redan i vår och med fortsättning i höst får en demonstration av IPEX och utbildning i hur de på ett effektivt sätt kan förmedla de uppgifter som skall föras in.

Resurser och organisation

En resurs av tillfällig natur är den konsult som bör anlitas för att bl.a. utreda en framtida koppling mellan Urix och IPEX. Gruppen beräknar *två månaders konsultinsatser*.

Genomförandegruppen uppskattar att den tid som behöver avsättas för arbetet med att marknadsföra IPEX, informera och utbilda utskotten samt lägga in uppgifterna i IPEX kräver motsvarande *en årsarbetskraft* som lämpligen delas mellan kammarkansliet och utskottsorganisationen.

(Jämför vidare *bilaga 9* Underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007 under avsnittet IPEX)

BILAGA 6**Plan för utbildning i IPEX för utskottens och EU-nämndens kanslier****PM** 2006-10-05**Vecka 41**

Information om ett allmänt utbildningstillfälle går ut till kanslicheferna på utskotten och EU-nämnden, där den av kanslichefen utsedda IPEX-ansvariga och ytterligare en på varje kansli bjuds in till ett första allmänna utbildningstillfälle, se tider nedan.

Anmälan sker per e-post till korrespondenten, senast fredagen den 13 oktober. Vi räknar med ca 6 deltagare per tillfälle.

Om detta blir uppskattat ordnar vi fler tillfällen i november och december så att alla på kanslierna får möjlighet att gå. I det här skedet prioriterar vi dock att sprida detta till alla utskott och EU-nämnden, till en mindre krets, på grund av förseningar jämfört med den ursprungliga tidsplanen.

Oktober 2006 (vecka 42) – grundutbildning

Måndag 16 oktober	kl. 14–15 kl. 15–16
Onsdag 18 oktober	kl. 10–11
Fredag 20 oktober	kl. 9–10 kl. 10–11

- Den allmänna utbildningens innehåll
- En presentation av nyheter
- En genomgång av dokumentflödet
- En fördjupad genomgång av bra exempel på dokument och akter (inkl. exempel från andra länder)

November 2006 – fördjupad utbildning

En fördjupad utbildning med de IPEX-ansvariga i utskotten och EU-nämnden. Längd ca 1 timme med max 4 deltagare. Tider kan bokas vid det allmänna utbildningstillfället. Alternativet är en individuell utbildning, som anpassas efter behov. Distribution av inloggning och lösenord med administrativa rättigheter sker efter denna utbildning.

December 2006 och januari 2007

Möten med IPEX-ansvariga och korrespondenten en gång per månad för insamling av synpunkter och utbyte av erfarenheter. Dessa möten kan fortsätta om önskemål finns

BILAGA 7**IT-upphandling för stöd till IPEX**

PM 2006-08-24

1. Inledning

I genomförandegruppens uppdrag ingår bland annat att utarbeta förslag till nya rutiner för hanteringen av EU-frågor och IPEX, hitta former för samverkan mellan förvaltningens olika delar och föreslå åtgärder för att höja kunskapsnivån på EU-området. På alla dessa områden kan användning av IT bidra till att arbetsuppgifter utförs effektivare och resurser utnyttjas bättre. I gruppens uppdrag ingår att föreslå en plan för hur IT-stödet kan utvecklas för att stödja EU-arbetet i riksdagen.

För att få fram ett bra underlag för beslut och planering av det framtida IT-stödet bör arbetet inledas med att en förstudie tas fram. Den ska omfatta hela dokument- och informationsflödet för hanteringen av EU-frågor i riksdagen. Detta kan ge ett underlag för en långsiktig plan för utvecklingen av riksdagens IT-stöd på EU-området och resultera i att de IT-lösningar som blir nödvändiga att utveckla för att stödja IPEX-registreringen och de planerade nya rutinerna för hanteringen av EU-dokument utformas så att de blir hållbara även för framtiden. En stegvis utveckling är att föredra. Det ska finnas möjlighet att utvärdera gjorda insatser och anpassa lösningar till nya behov och förändringar i omvärlden.

Nedan beskrivs översiktligt vad en förstudie ska belysa och resultera i, vad en kravspecifikation består av och hur arbetet med utvecklingen av IT-stödet skulle kunna organiseras. Diskussionsunderlaget avslutas med en sammanfattning av de aktiviteter som ingår i utvecklingsprocessen.

2. Förstudie för IT-stöd

Syftet med en förstudie är att få fram ett bra underlag för beslut om det framtida IT-stödet. Studien ska bland annat visa på alternativa lösningar, hur de ska genomföras och vilka resultat som kan uppnås. En grov uppskattning av resurs- och kompetensbehovet samt tidsåtgången för att genomföra arbetet, ska också ingå.

Förstudien ska kartlägga olika processer i form av flödesscheman där det bland annat ska framgå vilka aktörer som är inblandade, vilka aktiviteter som utförs och vilka resultat olika aktiviteter leder till. Vidare ska studien beskriva indata, utdata, datalager samt gränssnitt till andra system.

Förstudien ska ge svar på frågor som till exempel:

- Hur ser informations- och dokumentflödet ut i dag och hur kommer det att se ut när nya rutiner införs?
- Vilken information ska registreras, var i processen ska det ske och av vem?
- Vilka dokumenttyper berörs?
- Vilka datakällor, lagringsplatser, format och språkversioner ska användas?
- Vilken information och vilka dokumenttyper ska tillhandahållas internt och vad ska publiceras för allmänheten?
- Hur ser gränssnitten mot interna och externa system ut? Det gäller interna system såsom EU-diariet, Urix/Rixedit, EUU:s webbplats, RD:s webbplats och intranätet samt externa system som IPEX, Eurlex, e-postöverföring av KOM-dokument från kommissionen, Fakta-PM och listor från Regeringskansliet.

I förstudien ska ingå att undersöka förutsättningarna och föreslå lösningar för att utveckla IT-stöd för bland annat:

- Automatisk koppling mellan IPEX-ärendesida och motsvarande ärendesida på EUU:s webbplats.
- Integration/koppling mellan EU-diariet, IPEX och Urix/Rixedit.
- Rutiner för hantering av ny dokumenttyp (utlåtande från utskott) i RD:s olika system (Urix/Rixedit, RD:s webbplats).

3. Val av lösningar, kravinsamling och kravspecifikation

När förstudien är avslutad är det dags att värdera de olika lösningsförslagen och fatta beslut om vad som ska genomföras. Därefter börjar arbetet med kravinsamlingen. Det innebär bland annat att de önskade effekterna av IT-stödet konkretiseras, målgrupperna identifieras och analyseras samt att IT-stödets egenskaper och funktioner specificeras. Resultatet av dessa aktiviteter ställs samman i en kravspecifikation.

4. Arbetets organisation och resursåtgång

För att tillföra relevant kompetens, avlasta RDF:s personal och snabba på utvecklingsprocessen används konsulttjänster för utvecklingen av IT-stödet. Det kan bli aktuellt att upphandla IT-tjänster inom kompetensområden som verksamhetsutveckling och strategi samt systemutveckling. Det är möjligt att använda externa tjänster under olika stadier i processen, och det finns fler

alternativa sätt att lägga upp arbetet på. Nedan redovisas två olika vägar vid upphandling av konsulttjänster:

Alternativ 1: Konsulttjänster upphandlas för att utföra en förstudie, genomföra kravinsamling och ta fram en kravspecifikation. Med bland annat kravspecifikationen som underlag kan RDF sedan gå ut i en ny upphandling för att hitta konsulter med relevant kompetens för att genomföra arbetet med systemutvecklingen.

Alternativ 2: Konsulttjänster upphandlas för hela utvecklingsprojektet vid ett och samma tillfälle. Uppdraget innefattar då hela processen från att ta fram en förstudie, genomföra kravinsamling och ta fram en specifikation, till att utföra systemutvecklingen.

Vad som bland annat talar för att välja alternativ 1 är att det kan komma fram faktorer under arbetet med förstudien som har relevans för upplägget av det fortsatta arbetet och för de krav som RDF vill ställa på de IT-tjänster som ska upphandlas. Då ger en stegvis process större handlingsutrymme och flexibilitet än om tjänster för hela utvecklingsprojektet upphandlas vid ett enda tillfälle. Att i stället låta hela utvecklingsprojektet ingå i uppdraget kan å andra sidan i bästa fall medföra att hela processen att bygga ut IT-stödet går något snabbare.

En projektorganisation enligt gängse modell i RDF bör sättas upp. För att projektet ska bli framgångsrikt och för att de uppsatta målen ska nås, är det viktigt att inte underskatta tids- och resursåtgången för utveckling av IT-stöd. Man bör komma ihåg att även om konsulter engageras för arbetet så behövs hela tiden insatser även från RDF:s personal. Det finns en tumregel som säger att kunden lägger ned två till fyra gånger mer tid i ett IT-projekt än vad konsulten gör.

5. Sammanfattande aktivitetslista

Nedan följer en kronologisk aktivitetslista som sammanfattar de olika stegen i processen att utveckla IT-stöd för och hantering av EU-frågor i riksdagen.

Aktivitet	Utförs av
Ta fram upphandlingsdokument och genomföra en upphandling av konsulttjänster.	RDF
Genomföra en förstudie.	Konsult och RDF
Välja lösningar och göra prioriteringar.	RDF
Samla in krav och sammanställa en kravspecifikation.	Konsult och RDF
Eventuellt genomföra en ny upphandling av konsulttjänster.	RDF
Genomföra utveckling av IT-stödet i enlighet med ställda krav.	Konsult och RDF
Driftsätta IT-stödet, genomföra utbildning och marknadsföring.	Konsult och RDF
Följa upp och utvärdera.	RDF

BILAGA 8

Plan för utbildning i EG-rätt m.m. för riksdagsförvaltningen

Utgångspunkter

Genomförandegruppen har tidigare konstaterat att genomförandet av Riksdagskommitténs förslag angående behandlingen av EU-frågor kommer att ställa större krav på såväl ledamöter som anställda i riksdagsförvaltningen. En förutsättning för att EU-frågorna skall kunna integreras i det dagliga politiska arbetet är att hela förvaltningen har den kunskap som kommer att krävas. Med detta som utgångspunkt har genomförandegruppen identifierat ett antal områden där utbildningsinsatser för berörda grupper bedöms som avgörande för att de skall kunna möta de nya krav som kommer att ställas. Vissa områden berör ett stort antal anställda medan andra i nuläget bedöms vara särskilt väsentliga för en mindre grupp. För att kunna göra en riktig bedömning av behovet av kompetensutveckling bör en individuell utvärdering göras för varje anställd i samråd med närmsta chef.

EG-rätt

Riksdagskommitténs förslag till nya arbetsformer för utskotten ställer större krav än tidigare på kunskaper i EG-rätt hos föredragande och kanslichefer vid utskottskanslierna. Behovet blir tydligt både vid framtagandet av beslutsunderlag till kammarkansliet och vid utlåtandeframställningen och framför allt vid den subsidiaritetskontroll som skall göras av utskottet vid behandlingen av samtliga förslag. Genomförandegruppen har också gjort bedömningen att de nya arbetsformerna kommer att innebära fler uppdrag med EU-anknytning till utredningstjänsten. Mer djuplodande kunskaper på EU-området behövs därför för att kunna möta de nya kraven.

Verket för förvaltningsutveckling, Verva, ger utbildningar för statsförvaltningen. I kursutbudet finns bl.a. EU-kunskap och fördjupningskursen EU-rätt om vardera 5 poäng. Kurserna ger fördjupade kunskaper om EU:s organisation, arbetssätt och politik samt förhållandet till den svenska grundlagen, domstolarna, monopolen och arbetsrätten. Ett mål bör vara att den kompetens som dessa utbildningar ger skall finnas hos alla föredragande och kanslichefer vid kanslierna i utskott och EU-nämnd samt utredare vid utredningstjänsten.

Verva ger också kurser på en mer grundläggande nivå om EU och EG-rätt. För assistenter vid utskottskanslier och EU-nämnd kan dessa utgöra en god hjälp inför de arbetsuppgifter som de nya arbetsformerna medför.

EU:s grundläggande regelverk bör också göras mer tillgängligt. Europafördragen bör därför på samma sätt som Sveriges grundlagar och riksdagsordningen distribueras till samtliga riksdagsledamöter och utskottskanslier samt till utredningstjänsten.

Dokumentsökning

De föreslagna arbetsformerna syftar till att säkerställa att EU-frågorna redan i ett tidigt skede i EU:s beslutsprocess förankras och debatteras i riksdagen. EU-frågorna skall också ses som en del i den vardagliga politiska verksamheten. Det förutsätter att utskottskanslierna planerar utskottets långsiktiga verksamhet också utifrån EU-institutionernas planeringsdokument. För att detta skall låta sig göras krävs att utskottskanslierna har kännedom om vilka de olika planeringsdokumenten är, när de presenteras och var de går att finna.

Lika viktigt som att komma in tidigt i behandlingen är det att utskotten löpande följer de aktuella frågorna på respektive område i såväl rådet som Europaparlamentet. Den nya behandlingen av EU-dokument kräver följaktligen en god kännedom bland alla medarbetare vid utskottskanslierna i dokumentsökning på webbplatser och i databaser. En sådan utbildning bör göras utskottsvis med särskild inriktning på de områden som är relevanta för respektive utskottskansli. Kunskaper hos befintliga resurser inom riksdagsförvaltningen (riksdagsbiblioteket och EU-upplysningen) skulle kunna användas vid dessa utbildningstillfällen.

Sekretess

Frågan om bestämmelserna om sekretess kan i samband med införandet av de nya rutinerna komma att bli mer betydelsefull än i dagsläget. Vissa enheter har redan i dag goda kunskaper om lagstiftningen på området och inarbetade rutiner medan frågan för andra enheter hittills endast undantagsvis har varit aktuell. Ansvarig chef på respektive enhet bör ha kunskaper om gällande bestämmelser i sekretesslagen. Det är därför lämpligt att juridiska enheten vid riksdagsförvaltningen vid behov tillhandahåller en utbildning på området.

Enligt 4 kap. 17 § riksdagsordningen råder tystnadsplikt i utskotten i fråga om vad som skall hållas hemligt enligt beslut av regeringen eller utskottet ”med hänsyn till rikets säkerhet eller av annat synnerligen viktigt skäl som betingas av förhållandet till en främmande stat eller en mellanfolklig organisation”. Frågan om tystnadsplikt har för flertalet enheter av förklarliga skäl sällan diskuterats. I samband med utskottens samråd med regeringen kan frågan däremot tänkas bli aktuell. Möjligheten finns att information lämnas som inte får spridas av tjänstemännen, och en erinran om bestämmelserna kan därför i vissa fall vara lämpligt.

BILAGA 9

Underlag till riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslag för år 2007

– genomförandet av Riksdagskommitténs förslag om behandlingen av EU-frågor och samt arbete med IPEX

PM 2006-05-31

Bakgrund

Beredningen i konstitutionsutskottet av Riksdagskommitténs förslag Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3) är nu avslutad (bet. 2005/06:KU21). Riksdagen kommer att fatta beslut i ärendet den 1 juni. Förslagen om behandlingen av EU-frågor föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. Arbetet med IPEX (Interparliamentary EU Information Exchange) har redan inletts.

Uppdraget för genomförandegruppen för behandlingen av EU-frågor och IPEX är att utarbeta rutiner och rekommendationer i syfte att underlätta genomförandet av Riksdagskommitténs förslag. Arbetet bör utmynna i en genomförandeplan i vilken bör ingå förslag om rutiner, resurser, tekniska lösningar, informationsåtgärder och former för samverkan mellan förvaltningens olika delar.

Enligt uppdraget bör arbetet under våren i första hand inriktas på att planera vilka åtgärder som bör vidtas och identifiera vilka resursfrågor som bör tas upp i samband med riksdagsförvaltningens beredning av budgetförslaget för år 2007 och/eller vilka åtgärder som fordrar tekniska lösningar av den art att arbetet bör initieras redan under våren. Arbetsgruppen skall enligt uppdraget ha avslutat sitt arbete innan riksdagen öppnar i oktober 2006.

Utgångspunkterna för en preliminär resursberäkning

Genomförandegruppen har inledningsvis koncentrerat arbetet på att starta upp riksdagens arbete med IPEX, och har i den delen slutfört sitt uppdrag. Arbetet redovisas i bifogade PM. (Anm.: Denna PM är införd som *bilaga 5* i genomförandegruppens rapport.)

I övrigt är genomförandegruppen i början av sitt arbete. Det innebär att det finns svårigheter att redan nu beräkna hur mycket resurser som kommer att krävas för att genomföra förslagen om behandlingen av EU-frågorna. Gruppen anser därför att de resurser som nu föreslås successivt tillförs verksamheten i två eller tre steg (över en tvåårsperiod) för att därmed bättre anpassas

efter behoven. Detta ger också en möjlighet att stegvis styra resurserna till de områden som visar sig kräva mer insatser.

För att kunna lämna i vart fall ett preliminärt ställningstagande har genomförandegruppen utgått från hur arbetet bedrivs i dag och jämfört detta med de förändringar som föreslås. Med detta som underlag har genomförandegruppen gjort en skattning av resursbehovet i termer av antalet årsarbetskrafter eller tjänster men också i utbildningsinsatser m.m. Genomförandegruppen överlämnar till andra delar av riksdagsförvaltningen att göra de närmare ekonomiska beräkningarna utifrån detta.

Genomförandegruppen vill understryka att detta är en preliminär resursberäkning. Frågan om att höja ambitionsnivån i behandlingen av EU-frågorna är inte ny. Genomförandegruppen uppfattar intentionerna med Riksdagskommitténs förslag så, att denna ambitionshöjning nu skall realiseras fullt ut och medel ställas till förfogande för detta. Ytterligare resursförstärkningar, dvs. utöver vad som föreslås nedan, kan därför komma att behövas framöver för att uppnå syftet med förslaget: att riksdagen skall spela en central roll i behandlingen av EU-frågorna. Gruppen förutsätter därför att genomförandet redan från början följs och utvärderas för att man löpande skall kunna ompröva resursfrågorna. Även frågor av mer övergripande, organisatorisk art bör löpande utvärderas.

Genomförandegruppens bedömning

Med utgångspunkt i hur arbetet med EU-frågor bedrivs i dag och vad som förväntas av organisationen enligt Riksdagskommitténs förslag gör genomförandegruppen följande bedömning beträffande resursbehovet.

Samordningsfunktion i kammarkansliet

Genomförandegruppen ser det som nödvändigt med en samordningsfunktion för EU-frågorna. En sådan finns till vissa delar redan i dag inom kammarkansliet med en biträdande kammarsekreterare, en byrådirektör på deltid samt riksdagens representant vid EU:s institutioner. Kammarkansliet svarar i dag för diarieföring och distribution av EU-dokument inom riksdagen.

En ny, övergripande och omfattande arbetsuppgift blir enligt förslaget att, i samråd med berörda utskott, bedöma vilka samrådsdokument – utöver grön- och vitböcker – som bör föreslås för utskottsbehandling och debatt i kammaren. Ärendena skall föredras för talmannen som efter samråd med företrädare för partigrupperna avgör vilka dokument som skall väljas ut för behandling. I dag inkommer ett hundratal sådana dokument per år, och ett tiotal grön- och vitböcker.

Kommissionens planeringsdokument bör enligt förslaget ägnas ökad uppmärksamhet för att riksdagen skall vara väl förtrogen med vilka samrådsdokument som kommissionen kan förväntas presentera. Utskotten bör följa sina respektive områden, men det krävs också en övergripande, mer samordnad bild av förväntade ärenden.

Ytterligare samordning kommer även att krävas för en rad andra övergripande frågor rörande bl.a. EU-debatter i kammaren, kontakter med andra EU-länders parlament, IPEX, försök med subsidiaritetskontroller m.m. Enligt förslaget förutsätts ett ökat deltagande från ledamöternas sida i konferenser anordnade inom EU, något som enligt genomförandegruppen bör samordnas centralt. Slutligen krävs en väl fungerande samordning inom riksdagen, inte minst för att undvika dubbelarbete mellan förvaltningens olika delar och för att öka utskottskansliernas delaktighet.

Mot bakgrund av innehållet i de tillkommande arbetsuppgifterna anser genomförandegruppen att samordningsfunktionen även fortsättningsvis bör vara placerad i kammarkansliet. Det finns inte något egentligt utrymme för att utföra uppgifterna inom ramen för den nuvarande organisationen där. Genomförandegruppen gör därför bedömningen att det krävs ytterligare *en årsarbetskraft* för att genomföra dessa arbetsuppgifter, och att dessa bör utföras av en kvalificerad handläggare specialiserad på EU-frågor.

Utskottsorganisationen och EU-nämnden

Som nämnts inledningsvis har genomförandegruppen ännu inte tagit ställning till frågor rörande rutiner och samverkan inom organisationen. Det innebär bl.a. att gränsdragningen mellan utskottens och EU-nämndens arbete ännu inte diskuterats mer ingående. I resurshänseende behandlas därför utskotten och EU-nämnden här i ett sammanhang.

Förutom det arbete som redan i dag bedrivs innebär förslaget i korthet att samtliga samrådsdokument som inkommer skall granskas inför föredragningen för talmannen. Samrådsdokument som blir föremål för utlåtande skall föredras i utskottet, och ett utlåtande skall upprättas och överlämnas till kammaren. Som ett led i granskningen nämns att utskotten kan anordna offentliga utfrågningar, ta interparlamentariska kontakter och inhämta information från regeringen. För att vara väl förtrogen med vilka samrådsdokument som kan komma in krävs att kommissionens planeringsdokument ägnas mer uppmärksamhet än i dag. Utskotten bör här enligt genomförandegruppen bevaka utvecklingen på sina respektive ansvarsområden.

Utskottens roll stärks genom det saksamråd på politisk nivå som skall ske med företrädare för regeringen. Enligt den kartläggning som gjordes i samband med Riksdagskommitténs arbete kan konstateras att informella samråd redan förekommer men ser olika ut i utskotten. Bilden torde vara densamma i dag. Genomförandegruppen kan redan nu konstatera att det kommer att krävas förändringar – och ökade arbetsinsatser inte minst för utskottskanslierna – också i de utskott som har ett upparbetat EU-samråd med regeringen. Ökade krav kommer att ställas på bl.a. bevakningen av olika arbetsprogram för långtidsplanering i utskottet och att utskotten identifierar och prioriterar viktiga frågor i ett tidigt skede av processen. En annan uppgift är den dokumentation som skall göras över samråden.

För att Riksdagskommitténs intentioner om att integrera EU-arbetet skall kunna infrias krävs ökade arbetsinsatser i utskottskanslierna. Utöver sådana

uppgifter som nämnts ovan kan genomförandegruppen redan nu peka på några ytterligare sådana. En uppgift är de försök med subsidiaritetskontroll som kommer att genomföras under hösten 2006 och våren 2007 inom ramen för gällande fördrag. Samtidigt kommer frågan om ett nytt konstitutionellt fördrag – oavsett om ett sådant kommer att genomföras eller ej, under år 2007 eller senare – att ställa ökade krav på utskottskanslierna. En annan viktig fråga är det ökade antal konferenser som ledamöterna kan förväntas delta i, inte minst sådana som anordnas för fackutskotten. Förutom de praktiska uppgifter (bokningar m.m.) som numera ligger på utskottskanslierna tillkommer kravet på skriftligt underlag i sakfrågorna samt att någon från kansliet medverkar vid konferenser av detta slag för att bistå med både fakta och råd.

Utskottskanslierna förutsätts i förslaget få en central roll i den ambitionshöjning som Riksdagskommittén förväntar sig. Om EU-frågorna skall kunna integreras i det dagliga politiska arbetet förutsätts enligt genomförandegruppens mening att *hela* utskottsorganisationen har den kunskap som kan krävas. För att kunna möta dessa krav krävs att samtliga föredragande – samt assistenter och kanslichefer – får tillgång till den kompetensutveckling på EU-området som kan krävas. Vidare ser genomförandegruppen det som viktigt att föredragandena också bereds möjlighet att medverka i föredragandenätverk med andra parlament och har möjlighet till fördjupning t.ex. genom utbytestjänstgöring i EU-parlamentet.

Belastningen på utskottskanslierna är i dag stor. Under perioderna oktober–november och mars–maj finns inget utrymme för att lägga på nya arbetsuppgifter, och under övriga perioder är detta utrymme begränsat. För att kunna möta de nya krav som kommer att ställas på utskottsorganisationen och EU-nämnden och för att skapa utrymme för kompetensutveckling, utbytestjänstgöring m.m. krävs därför att det tillförs nya resurser. Som Riksdagskommittén pekat på har mycket lite sådana tillförts utskottsorganisationen med anledning av inträdet i EU.

För att uppfylla Riksdagskommitténs intentioner gör genomförandegruppen bedömningen att det kommer att krävas *tio nya föredragandetjänster*. När det gäller frågan om placeringen av de nya tjänsterna vill genomförandegruppen särskilt peka på att arbetsbelastningen på utskotten kan komma att variera, bl.a. beroende av vilka arbetsområden som blir föremål för samrådsdokument och hur arbetet med det konstitutionella fördraget utvecklar sig. Att binda upp föredraganderesurser till särskilt angivna utskott är därför en mindre bra lösning. Genomförandegruppen förespråkar bl.a. mot denna bakgrund en mer flexibel utskottsorganisation, med möjlighet att fördela föredragandetjänsterna mer efter arbetsbelastning än efter indelning i utskott. Detta är emellertid en fråga av mer övergripande organisatorisk natur som ligger utanför genomförandegruppens uppdrag. Med nu gällande organisation bör tjänsterna fördelas på de utskott som har den största mängden EU-ärenden.

Riksdagens utredningstjänst (RUT)

Det övergripande skälet för förslagen om behandlingen av EU-frågorna är ytterligare öka riksdagens och de enskilda riksdagsledamöternas engagemang i frågorna. Alla ledamöter skall enligt kommittén ha möjlighet att sätta sig in i och följa EU-frågorna. Ett stort ansvar för detta kommer som framgått ovan att ligga på utskottskanslierna, men enligt genomförandegruppen spelar riksdagens utredningstjänst här en central roll när det gäller att förse ledamöter och partikanslier med utredningar.

Redan i dag kommer 90 procent av uppdragen till utredningstjänsten från ledamöter och partikanslier. Genomförandegruppen gör bedömningen att Riksdagskommitténs förslag kommer att innebära ett ökat antal utredningsuppdrag i EU-relaterade frågor till riksdagens utredningstjänst. Detta skall ses som en önskvärd utveckling mot bakgrund av intentionerna med Riksdagskommitténs förslag. Med nuvarande resurser finns inte utrymme att utföra ytterligare utredningsuppdrag. Även om det är svårt att förutse hur många nya uppdrag det kan bli fråga om och med beaktande av omfördelning av befintliga resurser, gör genomförandegruppen bedömningen att det kommer att krävas i varje fall *två årsarbetskrafter – två kvalificerade EU-utredare* – för att möta det ökade antalet förfrågningar till utredningstjänsten.

IPEX

Arbetet med IPEX beskrivs i *bilagan*. (Anm.: Denna är införd som *bilaga 5* i genomförandegruppens rapport.) Som framgår där uppskattar genomförandegruppen att den tid som behöver avsättas för arbetet med att marknadsföra IPEX, informera och utbilda utskotten samt lägga in uppgifterna i IPEX kräver motsvarande *en årsarbetskraft* som lämpligen delas mellan kammarkansliet och utskottsorganisationen.

Vidare krävs enligt genomförandegruppen en resurs av tillfällig natur, en konsult som anlitas för att bl.a. utreda en framtida koppling mellan Urix och IPEX. Gruppen beräknar två månaders konsultinsatser för utredning och sex månaders arbete för att genomföra detta, alltså *totalt åtta månaders konsultinsats*. Därutöver krävs stödjande insatser av organisationens övriga delar.

Övriga delar av riksdagsförvaltningen

Ovan har genomförandekommittén behandlat de mer centrala frågorna i Riksdagskommitténs förslag. Enligt genomförandegruppens mening krävs en höjning av ambitionsnivån i hela förvaltningen. Genom den ökade aktivitet som förslagen innebär kommer också ökade krav på informations- och kunskapsförsörjning samt ett ökat antal frågor från allmänhet och andra. Genomförandekommittén har för avsikt att återkomma i dessa frågor i sitt slutliga förslag i höst.

Sammanfattning

För att genomföra de nya arbetsuppgifter som blir följden av Riksdagskommitténs förslag samt för att möta kommitténs krav på en ambitionshöjning vad gäller EU-frågorna gör genomförandegruppen bedömningen att det kommer att krävas ytterligare *en årsarbetskraft – en kvalificerad EU-handläggare* – inom kammarkansliet för samordning av EU-frågorna, ytterligare *tio föredragandetjänster* inom utskottsorganisationen samt ytterligare *två tjänster (två kvalificerade EU-utredare) vid riksdagens utredningstjänst*. Härtill kommer *kostnader för kompetensutveckling samt för resor* för att delta i EU-konferenser och i nätverk samt för utbytestjänstgöring.

Genomförandegruppen anser att de resurser som nu föreslås successivt tillförs verksamheten i två eller tre steg (över en tvåårsperiod) för att därmed bättre anpassas efter behoven. Detta ger också en möjlighet att stegvis styra resurserna till de områden som visar sig kräva mer insatser.

Ytterligare resursförstärkningar, dvs. utöver vad som nu föreslås, kan komma att behövas i framtiden för att fullt ut uppnå ambitionerna i Riksdagskommitténs förslag. Som framgått förutsätter genomförandegruppen att genomförandet redan från början följs och utvärderas för att man löpande skall kunna ompröva resursfrågorna. Även frågor av mer övergripande, organisatorisk art bör löpande utvärderas.

För att genomföra och utveckla riksdagens arbete med IPEX gör genomförandegruppen bedömningen att det krävs *en årsarbetskraft*, som delas mellan kammarkansliet och utskottsorganisationen, samt en *konsult under åtta månader* för att utreda och genomföra IT-stödet för IPEX.

BILAGA 10

Prioriteringar för åren 2007 och 2008

PM 2006-09-25

Inledning

Genomförandegruppen för EU-frågor och IPEX har ombetts inkomma med en prioriteringsordning för de resursförstärkningar som gruppen har bedömt kommer att krävas med anledning av riksdagens beslut.

Enligt det budgetunderlag genomförandegruppen lämnade till riksdagsförvaltningen i våras kommer det att krävas ytterligare

- en årsarbetskraft – en kvalificerad EU-handläggare – inom kammarkansliet för samordning av EU-frågorna
- tio föredragandetjänster inom utskottsorganisationen
- två tjänster (kvalificerade EU-utredare) vid riksdagens utredningstjänst
- en årsarbetskraft för IPEX
- en konsult under åtta månader för att utreda och genomföra IT-stödet, bl.a. för IPEX.

Vidare har genomförandegruppen föreslagit

- att en processutvärdering skall genomföras.

Härtill kommer ökade kostnader för kompetensutveckling samt för resor för att delta i EU-konferenser m.m.

EU-nämndens kansli har under sensommaren framfört att ytterligare resurser kommer att krävas även där. I samband med att genomförandegruppen ombetts inkomma med prioriteringar för år 2007 har EU-nämndens kansli preciserat detta enligt följande.

- En ytterligare föredragandetjänst (f.n. finns två föredragandetjänster inrättade).
- En ytterligare assistent.
- En halv årsarbetskraft för IPEX.

Gruppen föreslår att resurserna successivt tillförs verksamheten i två eller tre steg (över en tvåårsperiod) för att därmed bättre anpassas efter behoven. Detta ger också en möjlighet att stegvis styra resurserna till de områden som visar sig kräva mer insatser.

I budgetunderlaget skriver gruppen vidare att ytterligare resursförstärkningar, dvs. utöver vad som nu föreslås, kan komma att behövas i framtiden för att fullt ut uppnå ambitionerna i Riksdagskommitténs förslag.

Som framgått ovan har gruppen föreslagit att en konsult under åtta månader skall utreda och genomföra IT-stödet, bl.a. för IPEX. Underlag för upp-

draget har den 20 september 2006 överlämnats till det s.k. Helge-projektet, och det tas därmed inte med i denna förteckning över prioriteringar.

Utrymmet för att successivt införa nya arbetsformer för EU-frågorna är begränsade. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2007, och organisationen och arbetsformerna förutsätts då fungera.

Prioriteringar för år 2007 – i tids- och angelägenhetsordning

1. En årsarbetskraft – en kvalificerad EU-handläggare – inom kammarkansliet för samordning av EU-frågorna

Samordningen av arbetet kommer att bli central, inte minst i början, och den får också en central roll i den tjänstemannaberedning som bör bildas redan under hösten 2006.

2. Föredragandetjänster och tjänster till utredningstjänsten

Genomförandegruppen har föreslagit att resurserna tillförs verksamheten successivt i två eller tre steg (över en tvåårsperiod). För att möjliggöra intentionerna med riksdagens beslut bör man börja tillföra utskottsorganisationen fem nya föredragandetjänster i samband med ikraftträdandet, dvs. under år 2007.

Detsamma gäller tjänsterna på RUT, där en tjänst bör tillsättas i samband med ikraftträdandet.

3. Processutvärdering

Gruppen förutsätter att genomförandet redan från början följs och utvärderas för att man löpande skall kunna ompröva resursfrågorna; även frågor av mer övergripande, organisatorisk art bör löpande utvärderas. En processutvärdering bör komma i gång redan den 1 januari 2007. Den bör kunna utföras med inom ramen för riksdagsförvaltningens befintliga resurser. En central uppgift blir att följa resursfrågorna för utskotten, EU-nämnden och utredningstjänsten. Särskilt skall arbetsbelastningen på EU-nämnden studeras.

4. Kompetensutveckling m.m.

Kostnader för kompetensutveckling inklusive utbytestjänstgöring samt för resor för att delta i EU-konferenser m.m.

5. En årsarbetskraft för arbetet med IPEX

Den 1 november 2006 kommer utskotten och EU-nämnden att överta delar av registreringsansvaret i IPEX. Inledningsvis kan man förutsätta att detta ökar

belastningen på IPEX-korrespondenten och kammarkansliet. I takt med att IPEX utvecklas kommer också arbetet med registreringarna att öka, såväl i kammarkansliet som i utskotten och EU-nämnden.

Tabell:

Fördelning av resursförstärkningar för åren 2007 och 2008

	2007	2008
Tjänster		
KK: EU-handläggare	1	
Utskott	5	5
RUT	1	1
KK: Ipex	1	
<i>Totalt antal nya tjänster</i>	8	6
Särskilda medel		
Processutvärdering (befintlig resurs)	0,25	0,25
<i>Totalt antal årsarbetskrafter</i>	0,25	0,25
Kompetensutveckling samt resor för deltagande i EU-konferenser (20 000 kr per utskottskansli)	300 000 kr	300 000 kr
<i>Totalt</i>	<i>300 000 kr</i>	<i>300 000 kr</i>

Anm.: Jfr även EU-nämndens kanslis bedömning för år 2007.

BILAGA 11

Prioriteringar för åren 2007 och 2008 – precisering

PM 2006-10-06

Genomförandegruppen för EU-frågor och IPEX har ombetts utveckla de bedömningar som ligger till grund för gruppens förslag till resursförstärkningar såvitt gäller en kvalificerad EU-handläggare till kammarkansliet samt föredragandetjänster och tjänster till utredningstjänsten.

Inledningsvis hänvisas här till det budgetunderlag som tidigare lämnats till riksdagsförvaltningen och som bifogas här samt till PM 2006-09-25 Prioriteringar för åren 2007 och 2008.

1. En årsarbetskraft – en kvalificerad EU-handläggare – inom kammarkansliet för samordning av EU-frågorna

Se underbilaga 1. För de mer övergripande bedömningarna, se *bilaga 9*.

2. Föredragandetjänster till utskottskanslierna

För att genomföra de nya arbetsuppgifter som blir följden av Riksdagskommitténs förslag samt för att möta kommitténs krav på en ambitionshöjning i EU-frågorna gör genomförandegruppen alltså bedömningen att det kommer att krävas ytterligare tio föredragandetjänster inom utskottsorganisationen.

Som framgår av budgetunderlaget har utgångspunkten varit att det under vissa perioder finns inget och under andra perioder begränsat utrymme att lägga på utskottskanslierna ytterligare arbetsuppgifter. Som framgår har mycket lite resurser tillförts utskottsorganisationen med anledning av inträdet i EU. Inte heller har det tillförts resurser i den omfattning som andra arbetsuppgifter tillkommit till utskottsorganisationen, som en betydligt ökad mängd motioner, utvärdering och uppföljning samt anordnande av utfrågningar, utskottsresor m.m.

En annan utgångspunkt har varit att hela utskottsorganisationen bör ha den kunskap i EU-frågor som krävs för att den ambitionshöjning som Riksdagskommittén förväntar sig skall kunna genomföras. Det innebär att de tio föredragandetjänsterna *inte* skall vara specifika EU-handläggare. Samtidigt vill genomförandegruppen betona vikten av att den föreslagna resursförstärkningen används för riksdagens höjda ambitioner inom EU-området.

När det gäller grunderna för bedömningen av belastningen på utskottsorganisationen hänvisar genomförandegruppen till underlaget inför budgetbe-

redningen, bilaga 1. *Härutöver* kan gruppen nu även närmare precisera vissa arbetsuppgifter som tillkommer.

- Lämna underlag för talmannens beslut om ett meddelande skall föranleda ett utskottsutlåtande.
- Planera och genomföra – ofta med kort varsel – utskottsutfrågningar med anledning av EU-ärenden.
- Bereda och utforma utskottsutlåtanden, vilket bl.a. även innefattar subsidiaritetsskontroll.
- Planera regeringens överläggningar (saksamråd) med utskottet, bl.a. genom att kalla regeringsföreträdarna samt utforma en PM och bifoga annat underlag.
- Bevaka olika arbetsprogram för långtidsplanering i utskottet, och biträda utskottet när det gäller att identifiera och prioritera viktiga frågor i ett tidigt skede av processen.
- Löpande hålla sig informerad i varje viktigare ärende i den ”stock” av kommissionsdokument som är under behandling i EU:s institutioner fram till dess att de har antagits eller på annat sätt är färdigbehandlade inom EU. Som upplysning kan nämnas att under riksmötet 2005/06 registrerades drygt 1 000 EU-dokument hos kammarkansliet.
- Ha en god framförhållning genom löpande kontakter med kommissionen, riksdagens representant vid EU:s institutioner och Regeringskansliet. Även tjänsteresor till Bryssel i samma syfte bör ingå i de nya uppgifterna.
- Bevaka arbetet i övriga EU-ländernas nationella parlament genom IPEX och i förekommande fall kontakta berörda handläggare i dessa.
- Utforma och löpande uppdatera utskottets EU-promemoria.
- Löpande informella kontakter med företrädare för Regeringskansliet (såväl sakhandläggare som EU-samordnare, de senare i förekommande fall).
- Samråda med EU-nämndens föredragande och bevaka EU-nämndens protokoll och stenografiska uppteckningar.
- Medverka vid handläggning av ärenden i EU-nämnden samt närvara vid EU-nämndens möten inför rådsmöten på utskottets område.
- Delta i arbetet i den breddade genomförandegruppen.
- Delta i kompetensutveckling och bidra till kunskapsupbyggnad genom kurser, seminarier och studiebesök, bl.a. hos EU:s institutioner.
- Medverka i föredragandenätverk med andra parlament och annan fördjupning, t.ex. i form av utbytestjänstgöring i Europaparlamentet eller andra nationella parlament.

Gemensamt för kompetensutveckling och utbytestjänstgöring är att utrymme för sådana aktiviteter inte finns med nuvarande bemanning i utskottsorganisationen.

3. Tjänster till utredningstjänsten

Riksdagens utredningstjänst spelar en central roll när det gäller att förse ledamöter och partikanslier med utredningar i olika EU-frågor. Genomförandegruppen gör bedömningen att Riksdagskommitténs förslag kommer att innebära ett ökat antal utredningsuppdrag i EU-relaterade frågor till riksdagens utredningstjänst och att nuvarande personalresurser inte räcker till. Erfarenheterna från utredningstjänstens arbete med EU-frågor visar att den sakområdeskompetens som alla utredare skall besitta behöver kompletteras med specialistkompetens på de övergripande institutionella och EG-rättsliga områdena. Specifik EU-kompetens är även viktig för det kontinuerliga arbetet med att upprätthålla och utveckla grundläggande EU-kompetens inom hela utredningstjänsten. Genomförandegruppen har därför i sitt underlag inför budgetberedningen, (se bilaga) föreslagit att det skall tillsättas ytterligare *två tjänster (två kvalificerade EU-utredare) vid riksdagens utredningstjänst.*

BILAGA 11 UNDERBILAGA**Kammarkansliet**

Genomförandegruppen för EU-frågor och IPEX har bedömt att riksdagens väntade beslut om förändringar av riksdagens arbete med EU-frågor kommer att kräva resursförstärkningar för att den höjda ambitionsnivå som förutsätts i det framtida EU-arbetet skall kunna nås. För kammarkansliets del har föreslagits resurser för en EU-handläggare på heltid och förstärkning för IPEX-arbetet motsvarande en halvtidstjänst.

Motivering till ny EU-handläggare*Bakgrund*

En samordningsfunktion för EU-frågor i riksdagen finns inom kammarkansliet. Till EU-samordningens uppgifter hör att följa aktuella EU-frågor, i första hand med relevans för nationella parlament. EU-samordningen är rådgivare till talmannen och riksdagsdirektören i EU-arbetet. EU-samordningen håller också i utbildning och information, både externt och internt i riksdagen, om hur riksdagen arbetar med EU-frågor. Här sköts diarieföring och distribution av EU-dokument inom riksdagen.

EU-samordningen är en första kontaktpunkt när det gäller riksdagens övergripande EU-arbete, såväl gentemot Regeringskansliet som i förhållande till andra nationella parlament och EU:s institutioner. Både riksdagens ”liaison officer” och IPEX-korrespondent finns på kammarkansliet. Även riksdagens representant vid EU:s institutioner är knuten till kammarkansliet. Prioriteringar för representantens arbete görs upp i samråd med EU-samordningen, som representanten också rapporterar till.

Med dagens resurser är det inte möjligt att genomföra arbetsuppgifterna på ett tillfredsställande sätt. Än mindre finns det utrymme för de nya uppgifterna med granskning av EU-dokument och den generella ambitionshöjning som förutsätts efter riksdagens beslut. För kontinuitet och bättre förståelse för vilka behov som finns bör en handläggare som är involverad i det löpande arbetet knytas till EU-samordningen.

Förslag till arbetsuppgifter

EU-handläggaren skall

- gå igenom inkommande EU-dokument och dela till ansvarigt utskott
- i samråd med berörda utskott ta fram underlag för bedömningen av vilka KOM-meddelanden som skall föranleda utlåtanden (totalt inkommer cirka ett hundratal sådana dokument per år)
- föredra föreslagna KOM-dokument för talmannen och inhämta synpunkter från gruppledarna
- analysera och sammanställa planeringsdokument

- sprida information i riksdagen om arbetsprogram, möteskalendarium etc. inför EU-ordförandeskapsväxlingar
- besvara enkäter och förfrågningar om riksdagens EU-arbete
- vara behjälplig med förberedelser och underlag inför interparlamentariska EU-konferenser och talmansresor med EU-anknytning
- se till att EU-fliken på Helgonät hålls à jour
- behandling av EU-representantens rapporter
- förse EU-representanten med information om riksdagens EU-arbete för vidare spridning till NP-representanter och svenska MEP (t.ex. protokoll från kammardebatter och betänkanden där EU-frågor tagits upp)
- delta i arbetet i tjänstemannaberedningen.

Önskvärda kvalifikationer

EU-handläggaren skall

- vara väl förtrogen med EU:s beslutsprocess samt EG-rättsliga frågor
- ha god kännedom om riksdagens organisation och arbetssätt
- ha kunskap om Regeringskansliets organisation och sätt att arbeta med EU-frågor
- ha god förmåga att snabbt ta fram relevant underlag och göra skriftliga sammanställningar
- obehindrat kunna tillgodogöra sig engelskspråkigt material